

העולם הזה

להצלה
חופש
הביטוי

השבועון המצויר
לאינפורמציה

תש. 698 / שנה 14 / ז' אדר ב' תשי"א / 15.3.1951

המחיר
100
פרוטה

2/12

ראיתי במו עיני

השוטר הפיקח

ברחוב אלנבי אחרי הצהריים — תנועה סואנת. נשמעת חבטה: התנגשות בין מכונות משא ומות. שני הנחגים החלו לחלק מחמאות עסיסיות, ביחס ליוחס המשפחתי. קהל ה"סקרנים שנאסף חיי" פש אחרי שוטר תנועה. הלכתי ל"כיוון שפת הים, והנה ראיתי את אחד הסקרנים, שייצא לחפש שוטר, עוצר שוטר רוכב אופנוע. ה"ה, שוטר, ברחוב אלנבי, ליד "הפצציה" אירעה התנגשות בין שתי מכונות!

"תודה רבה" — ענה השוטר, "אסע דרך רחוב הירקון!"

הקורא טופול יוהר, גירג' אליוט, ת"א, זכה בפרס של 1 ל"י.

חופש בטוי כזה, עוד לא נראה בשום עתון. יש גבול גם ל"זמה פרטית" כזאת. גירג' זרקו, תל-אביב. בעיני העולם הזה אין גבול לחופש הבטוי. הטרגדיה של אוסאיריפריג'. גירג' לוי מלאת התמרמרות על מאמרם אוסאיריפריג', ואליו שרויטמן חושב שה"נ עשה בכפר ההוא אינו כשר לגבי הצדק המוחלט, (המכתבים, העולם הזה 685). דעות אלה מעוררות מחדש את עצם מדיניותו כלפי עמי אסיה בכלל, והמעוט הערבי היושב בארצנו בפרט. מכתבי מדיניות החוץ שלנו עדיין אינם תופסים, במידה מספקת, שישראל נמצאת ביבשת אסיה, ושאל ברצוננו להבטיח את שלומה של מדינתנו, עלינו לרכוש בעלי ברית מבין העמים היושבים ביבשת זו. עלינו לבקש את ידידותם של המעוטם הל-אומיים והדתיים במרחב, לעודד את אותם העמים האסיאתיים השוחרים חופש ועצמאות, להתקשר עם אותם זרמים מתקדמים בין הערבים, השואפים לשבור את שלטון האפנדים. ברור שהפרוגרסיביים הערבים לעולם לא יאמינו בכנותנו, אם לא נשנה לטובה את יחסנו אל התושבים הערבים של מדינת ישראל. עמי אסיה עדיין חושבים אותנו לזרים, הבה נוכיח להם שאנו מאמינים באמונה שלמה שעתידינו קשור קשר הדוק לעתידם. זמן פינקרשטיין, אוניברסיטת ג'נבה.

ב. ג' בשער

האם אין מאמצינו בארץ דומים למאמצי היוגוסלבים בארצם? גם להם דרוש כסף כמו לנו. מדוע תראו לנו את טיטו עם כוכב אדום גדול (העולם הזה 693) ואת בן-גוריון בלי כל סימן לאומי כלשהו. מלבד הכסף, העולם הזה 695. האם הכסף הוא הסימן הלאומי שלנו?

ש. עופר, ת"א בתקופה הנוכחית, יש לחשוש שכן.

הקיים ציור צעיר?

כל הכבוד להעולם הזה (697), שהתייצב סוף סוף לימין הציור הצעיר, הארצישראלי, בה בשעת ששאר העיתונים שוב כיתרו כתי רים לזקנים, שאבד עליהם כל. העולם הזה הופך יותר ויותר לנציג נאמן של כל דבר צעיר, תוסס ומתקדם במדינה.

אריה ויינשטיין, ת"א הציורים שהראיתם מדגימים יפה את פשיטת הרגל המוחלטת של "הציור הצ-

עיר". מלבד גיל הציירים, אין להם שום דבר צעיר — זהו ציור הדיוקן על זקנו.

ישראל גלברג, ירושלים הייתי מתלהב גורא מן הציורים — לוא הבנתי אותם. אולי יעזור העולם הזה לקר' ראוי המסכנים להבין מה נעשה בציור המר' דרגי, ואיך אוכלים את זה?

אביבה דנציגר, ת"א העולם הזה מקבל עליו את התפקיד ויקדיש לכן מאמר מפורס באחד הגליונות הקרובים.

נערה בשער

מה צריכים להביע פניה של נערת השער האלמונית בהעולם הזה (696)? צחוק? רוגז? או שמא תפשה קרציה בין שערותיה, ואין בכוחה להוציאה. כלונה מתנדבים לעזרתה. דן, מנחם, גליה, יונה, חיפה. אם תמצאות, תוכלו לעזור לה.

ה ש ע ר

השבוע היתה בחירת השער קשה ביותר. הרעיון היה נתון. אך השאלה היתה: מר תיצג בדמותה את העתונות (ואת העולם הזה), אשר סכנת החנק מאיימים עליהם? לא קל לאנשים, שיצרו מפעל מסוים, לבחור בטיפוס, שיגלם מפעל זה בבשר ודם. ובחרה: אלה.

מדוע? היא צברית היא שחור-שער, עניה מבריקה, אין היא סנובית, היא אומרת לאנשים את האמת בפרצופם. אינה מפורסמת, אינה מתחננת, ומשקלה (במצוקת הניר הנוכחית) אינו כבד מדי.

אלה בינשטוק היא בת 19, למדה בבי"ס תיכון עירוני, בת יחידה להוריה, לומדת מוסיקה, מתכוננת להנחית בקרוב לצבא. כשהיד הוודונית, בתמונה, סתמה את פיה, לא נבהלה: היא למדה וזו: סבל בעל היר.

במשך חדשים נתהדקו המלחצים, נוצר בדיעה מלאה, מתוך רשלנות שאין לכנותה אלא פשע ציבורי, המשבר הנוכחי. כשהגיעו מים עד נפש, פקדו פקידים בזלזול לצמצם את העתונים. הם קיצצו 40% — קיצוץ חסר-תקדים. הם לא הסתפקו בזה, גם כמות מקוצצת זו לא סופקה. ברגע זה חייבת הממשלה לשבועונים את המכסה המקוצצת לשבועיים האחרונים, אינה מבטיחה אפילו אספקת נייר לגליונות הקרובים.

הלכנה פוגע הדבר בכל השבועונים. למעשה שונה המצב לחלוטין: אין נפגעים בטאונים המפלגות. בעזרת סידורים פנימיים משלהם, קשורים עם העתונים היומיים השייכים לאותן מפלגות, בתי"דפוס מפלגתיים המקבלים אספקה נפרדת, עולה בידם "להסתדר". לעתון הבלתי-תלוי אין מקורות כאלה. יכול הוא לפנות לשיק השחור, לבו עולה גליון הנייר יותר מאשר מחיר העתון כולו. יכול הוא להיסגר.

יתר על כן, גם הפסד כלכלי אינו צרה שווה לכל. עתון מפלגתי, הנהנה מקופת התרומות המשתלמות, מרצון או שלא מרצון, יכול להחזיק מעמד חדשים רבים, מבלי להופיע כלל, אף ליהנות מן המצב המחלל יריבים בלתי-נוחים. עתון בלתי-תלוי, שקרנותיו מוגבלות (ביחוד אם מומן בעזרת הלוואות שיקום של חיללים) אינו יכול לסבול הפסד ממושך.

במשך זמן מה הכריח מצב זה את העולם הזה, על אף מחירו הגבוה באופן יחסי, לעבוד תוך הפסדים. כוחו של העתון הוא במערכתו הענפה, הקבועה, שאין דומה לה בממדים בשום שבועון אחר בארץ. פירוש הדבר הוצאות קבועות גדולות, תהיה תפוצת העתון כאשר תהיה.

אין זה ענין מסחרי. יכולים חברי מערכת זו למצוא לעצמם פרנסה טובה יותר, נוחה יותר. הדבר המונח כאן על כפות המאזניים הוא חופש הביטוי, מול קנוניה מפלגתית המשתלטת בכל ענפי החיים, שמטרתה לחסל כחות וקולות בלתי-תלויים, בעיקר ערב בחירות.

אותה שעה שהשבועונים הבלתי-תלויים עומדים לפני סגירה, נודע לציבור הנדהם: למפא"י ניתנו שלושה רשיונות להוצאת עתונים חדשים, דריומיים: לאגודת-ישראל ולמפלגה הפרוגרסיבית הורשה להוציא עתונים יומיים חדשים. עתון מסכיל, היוצא בכספי משלמי המסים, לא בלבד שלא הפחית את מספר עמודיו, כשאר השבועונים, אלא עלה לכמות בפולה; עתון קול-ישראל, בעל הורשה האפסית, ממשיך להופיע על גיר מהודר ביותר.

יכול האזרח לבחור: להיכנע לקנוניה זו, ללכת לקראת הכרעות פוליטיות גורליות כשהאיפורמציה שלו לקריה, קבועה או מסולפת; או להתיצב בשעה אחרונה לימין חופש הביטוי, חופש ההבעה.

מכתבים

רותי 1951.

בוו למערכת העולם הזה ולדוש! מה פשעי ומה חטאי, שלא נקראתי בהולדו "רותי", אלא דוקה "נחמה"? למה התחשק לדוש למציא לו דוקא איזה רותי ולא נח? מה? תארו לעצמכם, כמה זה היה מפוצץ, לערוך תחרות של "נחמות" דוקה, לא של רותיות. ככה על כל פנים החליטו הורי, שעל ראשם שפכתי את כל חמתי, בפניהם הסתחתי את האשמה הכבדה, שלא קראו לי "רותי" — ולכן אינני יכולה להשתתף בתחרות. קלקלתם לי את מצב הרוח בשבת. והעיקר — את הפגישה במוצאי שבת, כי הבחורים החליטו שבחוריה שאינה "רותי", "לא שוה כלום".

רחל אירון, חיפה רותי היא האשה האידיאלית: אין לה נ"ל.

אולי תנסה רותי בכל זאת לשנות את המודה שלה?

ורדה שמיר, חיפה ראה רותי השבוע.

חופש הכמיו. בזמן האחרון מופיעים במדור מכתבים, בצורות שונות, דברים של אלמנטים משולי לים כל הבנה. השמצות כאלה על הממשלה,

נחמה ציבר, גבעת רמב"ם

כשנתגבר על סטפון הרותיות, ננסה לחקן את המעוות לנחמות.

רוח אביב נשבה בארץ. לצד הכבישים עמדו בשבת המכוניות, שעה שנשים וילדים פשוט בשדה, לקטפו את הצבעוניות האדמ' דמות המבשרות את העונה.

אולם המצב הפוליטי והכלכלי היה רחוק מן המצב האקלימי, השמעות הראשונות על גירוש המוני של יהודי עיראק, שהפכו ודאות בפי המגורשים שהגיעו ארצה, העיקר על הרוחות לא היתה זאת רק סרגיה אישית חשוב לא פחות היתה, שזו הפעם הראשונה נתגשמה טעות האנטי-ציונים מאז, שהקמת מדינה יהודית תאפשר את כל המדינות האנטי-יהודיות בעולם לגרש את יהודי דתן אליה. מקור שני לדכאון רוח: העיר ראקים השתמשו, כתיור למעשיהם הנפס' דים, באותה טענה שנשמעה לא פעם בפי פאשיסטים ישראלים כתיור לגירוש בני המיעוט הערבי: הם ישמשו גייס חמישי במקרה של סיבוב שני.

כור צבעוניות ריחניות, הגיש שר-האוצר, האיש החזק האמיתי בממשלה שחוקיותה בתנאים הנוכחיים הטל בספק חמור, את הבטחותיו האביביות בטאום התקציב 4' החדשים הקרובים. בפעם הראשונה נגעו הבטחות אלה לשטח הבטחון: השר הבטיח שתקציב הבטחון (שנשאר בגודל סוד) יכוסה ע"י כספים ישראלים. ובינתיים נתעוררה תקלה חדשה, בעלת טעם-לוי מור, לסתימת הלך מן החור בתקציב: כסף גרמני, שישור לם כפיצוי עבור רכוש היהודים שהושמדו...

זר צבעוניות מפקקות למדי...

הכנסת

קנונית הליתנים

בכנסת ישראל נתהווה מצב מוזר. ממש' לה מתפזרת, נכשלת בהצבעות, נשארת ממשלה. אחר מפלה ממשלתית בתיקון חוק המעבר, לא השתנה דבר. הממשלה היוצאת, זה חודש, נשארה ממשלה. הצליחה, ברוב פועלי להעביר את החוק הנקמני של גיוס האשה הדתית, כנגד קולות הימין, הדתיים וגיירגירה מנצרת. אחר התעתדה להגיש תקציב ביניים מלאכותי לארבע החודשים הבאים, בהתאם לחישובי השנה חולפת.

בצערי צב. אותה שעה הודחלה ועדת החוקה בעבודתה, אישרה כמה הצעות משונות ביותר. אחר שהוחלט לשלול את זכות הבחירה מאנאלפביתיים, להדפיס את פתקי הבחירות של הרשימות על חשבון

חלון ראווה, דולרים ליקרים וארמים

הממשלה, עמדה הועדה להחליט החלטה חד' שה — לא להרשות את שיתוף של רשר מות בכנסת, הווכות בסחות משני אחוז או אחוז אחד של כלל הקולות. פירוש הדבר, למעשה, קנוניה משותפת של המכוניות המפלגתיות, החוששות מפילוג בשרותיהן — וכוונתה למנוע כל אפשרות של בחירת אנשים בלתי תלויים ובלתי מפלגתיים, לה' רוג מראש כל תנועה, מפלגה או רשימה אישית.

בהתאם לקנוניה, דמוקרטית" זו בחוק הבחירות, וכו' שני ח"כים בלתי תלויים בכנסת, ערי דבוטנסקי והלל קוק, להם תעה: כשיבקשו לקחת חלק בדיון על חוק גיוס האשה הדתית, לא קיבלו רשות דיבור. ההנמקה: הדיון סיעתי (ו.א. שעות הדיון חולקו לפי מפתח הסיעתי), ומכיון

שח"כים אלה שוב אינם חברי סיעה, אין להם רשות דיבור.

אף אם היו דברים חשובים ולעניין, בפיהם של ח"כים אלה, שפרשו מ"חירות", לא יכלו להשמיים — לפי נוהג כנסתי זה, בו אין נותנים רשות דיבור לח"כ, שיש לו מה לחדש או להוסיף, כי אם לח"כ המשווער למכונת המפלגה, שזכתה, בגלל כוחה המספרי, ברוב שעות הדיון.

בחומר טעם: באוירת הגירושין השו' ררת, התאמץ ב. ג. והטיל פסוק שלא הצטיין בעדינותו, קבע שיפד בשלום מכל הח"כים, אך יכבד לא להתראות עם רבים מהם בכנסת הבאה; ד"ר דב יוסף העליב את ד"ר נחום גיר סגן יו"ר הכנסת המפ"מי, כאשר הלה סירב לתת רשות דיבור לנציג מפא"י, אחר נועלת הישיבה, גולדה מאיר סון באה לעזרת שר התחבורה, ניבאה: "לא תאריך לשבת כאן".

על רקע זה נענתה בשלילה שאילתנו של ערי דבוטנסקי, אויב הדת, באם נת' בעה גישה חפשיית למקום הקדוש ליהודים, בתחום מצרים, הריסני.

אחר החליט ערי דבוטנסקי לא להיות מועמד לכנסת השנייה, להתמסר למחקרי המתימטיים, חברו לפרישה — הלל קוק — לא יעמיד עצמו לבחירה מחדש, מסיבה אחרת — הוא רוצה לפנות אל הנוער, לרכוש את קולותיו.

באטיות מתוכננת: ככל שהואט קצב העבודה בועדת החוקה, הצריכה לה' גיש את חוק הבחירות, על מנת שיגיע את גלגלי המנגנון לתחילת ההכנות הטכניות, הלכה והרואה פתיחת מלחמת הבחירות. כנאומים שכונו ליציב הרחב, מעל במת הכנסת, בהבטחות שיפור גורלם של העולים במעברות ובמחנות (הגורם שיקבע בבחי' רות), בהכרזות פומביות.

שתי המפלגות העתידיות לדעת רבים, לרשת את השלטון — מפא"י והציונים הכלליים, יצאו בתביעה להחשת הבחירות. לדעת אנשי מפא"י, אפשרות עריכת הבחי' רות בראשית יוני; ישראל רוקח — אישם החוק של הציונים הכלליים — הביע דעה אירוגית, לפי מהלך העניינים ייקבע יום הבחירות לראשון בינואר 1952, אחר גישה את מטרת הציונים הכלליים — רבע מכלל הקולות — 30 ח"כים בכנסת.

בסוף השבוע, טרם הוברר, מתי תסתיים קריאתו הראשונה של חוק הבחירות; מומחי הישוב מצאו כי שלושה שבועות, לפחות, יעברו עד אישורו הסופי, שלושה וחצי חודשים נוספים להכנות טכניות, יאפי שרו את עריכת הבחירות בראשית אוגוסט.

בינתיים ישבה בירושלים ממשלה קוא' ליציונית להלכה, מפא"ית למעשה; ממשלה היכולה להיכשל בהצבעה כנסתית ולהמ' שך להתקיים, ולהעביר ע"י הסתמכות על גושים שונים של הבית, המצטרפים למפא"י מדי פעם, ממנה תפיק מפלגת פועלי ארץ-ישראל, בראשות ב. ג., תועלת ישירה במלחמת הבחירות.

המשק

הדפס בעצמך...

אז למה הם מפרסמים בכל שבוע נתו' נים על מחזור המטבע?

צחק יהודה בעל וקן מחזור, שהגיע ל' בורסת יהודה ברחוב ללינגהוד, מצאה סגור רה. היהודי מכל לפני רגע, חבלת מוון בשוק, בא לתחליף את המטבע הישראלי במטבע קשה.

כשפורסם ביולטין אסיק, בשבוע שעבר, על גידול מחזור המטבע בשני מיליון ל"י, נתעוררה מבוכה בבורסת הותב. התנוות במחזור המטבע משמשות מודד רגיש לת' נועות במחיר הותב. בימי חבלת האגירה, אחרי פירסום צו ההלבשה וההנעלה, גדל מחזור המטבע בשני מיליון ל"י, עלה שער הזהב 20% אחוז. אולם הממשלה נתנה כבר את עינה בבורסת הזהב, צו איסור מסחר הזהב מרחף באויר, ועד הבורסה העדיף לא להסתכן, למנוע כל טרנסקציות בזמן הנוכחי.

קרנסקי חוזר. בינתיים פתלה "מכו' נת הכסף" בהתמדה. אנשי הכלכלה כבר החליפו את הביטוי "אינפלציה מעודדת" ל"אינפלציה דוהרת". כשהרעלתה על סדר היום הצעה, שהממשלה תדפיס פתקאות בחירות לכל המפלגות שתשתתפה במכר'

כה (ראה לעיל), הציע מי שהציע, להדפיס במקומם 30000 שטרות כסף חדשים. זה יעלה פחות...

איש כלכלה נודע הזכיר את הבדיחה הנושנה: אלכסנדר קרנסקי, ראש הממשלה הרוסי ערב המהפכה הנאוטוכרית, לוד ג'ורג' והנשיא וילסון נודמו יחד בבלון אחד בבורסי, כשעזבונו, השאיר בלוד ג'ורג' 2 שילינג "דמי שתייה", וילסון נתן 2 דולאר, ואילו קרנסקי הוציא מכונת דפוס, מסרה לשוער ואמר: הדפס בעצמך!

אין בודקים

חזיתות חלונות הראווה בערי ישראל מזכירים יותר ויותר את ארה"ב. רשת הח' המוכרות בדולארים, הולכת ומתר' חבת. נוסף לנעלים, בגדים, חליפות, שוקר' לה, חבילות מזון, פריגידרים, אמבטיות, וכו' כבר אפשר להשתכר בדולארים. בחנו' יות המעודנים הופיעו חבילות "כחול", המ' כלות 4 בקבוקי ליקרים וארקים תמורת תשלום דולארים בלבד — 9.80 דולאר הח' בילה. התיירים מגוש השטרלינג יכולים לרכשה תמורת 3.50 ל"יש.

אולם בחנויות אין שואלים לתעודת הת' ייר. העיקר הוא להסתדר בדולארים. לקראת עונת האביב הופיעו בחנויות גם גרבי צמר. במשך התורף אפשר היה להתרועץ בכל חנויות הארץ, מבלי להשיגם. התרועץ זקן: קעת יש תקווה, שבועות החורף יופיעו גרבי כותנה, סנדלי קיץ.

הצבא

גוף מתפתל באויר

כשיצא מטוס בעל שני מנועים מאי שם, עם שלוש קבוצות צנחנים — אחת של מדריכים, שתיים של צנחנים חובבים (צנחנים מיחידות שונות בצלה, העוברים קורס של צנחנים, כמשוגעים לזר, בלי הכרת) — חיכו להם באחד המחנות כמה אלפי חיילים. המטרה: מפגן פנטזיה, שי עורר חשק התנדבות ליחידה רומנטית חשור בה זו.

המריא המטוס. חמשה עשר רגעים אחרי כן, נתן סגן משנה רפאל (סמי) שמואל את הפקודה לקבוצה הראשונה לצנוח. אחד אחד קפצו האנשים לתוך החלל הריק. ספק עם המראה שנרגלה, העלה בלב אלי פפי החווים חשק רב להתגייס ליחידה: אחת הפטריות לא נפרשה, נראתה נגרות ברוח כסמרטוט — בצדה האחד התפתל גוף אדם, צדה השני נתפש בחלקו האחורי ריף המטוס, בדיוק ליד הגלגל הקטן העוזר לנחיתה.

הפנטזיה נמשכה במקום זמן רב — המטוס פנה לעבר הים. את דרמת הגבורה קראו הכל — יחד עם שאר אזרחי הארץ, בעתון. נודע להם, כי בגוף המתפתל בא' אחרי מטוס שטס במהירות של 150 מיל לשעה, מאחורי מדחפי אויר ענקיים, היה גופו של סמל ג'ורג' פרלוס. מצילו: סגן משנה רפאל (סמי) שמואל, הטיס ליד ההגה עודד אברבנאל... השלושה קבלו את אות הציון לשבת, הידוע לכל היש' ראלים ששרתו בצבא הבריטי, כאות "מנ' שיון אין דיספוט".

סגן משנה רפאל (סמי) שמואל היה צנחן עוד בבולגריה. עתה, בהכנסו להס' טוריה של "מקרים מוזרים מופלאים בצני' חנות" הוא בן 25. בצבא הבולגרי שרת משנת 1944, ולחם בגרמנים בדרגת אורד ניק (סמל) ביוגוסלביה. הגיע ארצה בדיוק 155 למאי 1948, וברדתו מהאניה נשלח ישר לשדה הקרב הקטלני בדרך לירושלים. כשרוגו עמד לו בלטרון, שלא כיתר חבריו בגדוד, זכה לחזור משדות לטרון. כשגוסדה יח' ודת הצנחנים, עבר אליה כשמאחוריו עשרות צניחות, קורס של מדריכים (72 צניחות עד היום). הוא טפס עליו וידוע באהלי הת'.

מות איום. אחרי המקרה הטרגי של סרן איתמר גולני, שהנהג במקרה דומה של הסתכנות חוטים, ישבו ששה מדריכים, סכסו עצה. לא יתכן, כי כל מקרה דומה יגמר במות איום, בלי לעשות משהו למען האדם המפער באויר. התוצאה היתה, לפי דברי סמי, המצאה בצורת ענן הצלה. חבל חזק, שמצדו האחד שני ברזל, מצדו השני כח שרירים. סמי מספר, כי בערב לפני המקרה ישבו התורה בספינה, דיברו בענין. היה עמם עתונאי אחד, עכשיו כועס סמי: "לא נכון, כי בערב זה למדו אותי איך להציל, כמו שאומר אחד הע' תונים!"

השמוש בהמצאה לא אחר לבוא. כשר הצין סמי לראות את הקבוצה הראשונה גולשת בסדר, ראה את ג'ורג מתפתל בא' ויר. הפרידו בינו לבין מות איום שני חוטי גילון מציצית הפקעה, שנסתככה בבו' רג קטן בגלגל האחורי. הוא הודיע על כך לטיס עיד. עודד מיהר להרויח גובה, ולהעפיל לשמים, לעבר הים. בקור רוח זכר, כמו כל טייס טוב אחר, כי בהפסיקו את פעולת המנוע השמאלי (כדי להפחית את עצמת הרוח, להאיט את מהירות המטוס) יתחיל לאבד גובה.

כמו זנב פיגריה. בעת שעודד חתר לעבר הים, השיג את הגובה הדרוש, תחת לחץ של שני מנועים, כבר משכו הנותרים

רפאל שמואל, צנחן שרירים ומיתרים

במטוס בכל הכח, שנתן להם אלוהים, את המצנח לפני הפתח. זה היה אחרי שסמי השתמש בפעם הראשונה בהמצאה — העיר גן. כמה מטרים לפני הפתח, נקדעו שבעה המיתרים של המצנח, שהענין החזיק בהם. באותה שניה חשב סמי, כי הכל אבוד. הוא ראה את הגוף חוזר למצבו הקודם, כונב סיגריה, המושך ממכונית הססה במהירות של 150 מיל בשעה. הוא החל לפעול שנית כשהמנוע האחד כבר כבוי. מחצית גופו מתין למטוס, מחציתו השנייה קשורה ב' חבלים, החל לשחק עם הענן, נסה לתפוס במיתרים הנותרים. אחרי כמה דקות של מלחמה אכזרית ברוח של 110 מיל לשעה, הוא נותן סימן לחברה. שוב החלו למשוך בענן ההצלה.

"ג'ורג' הראה קואורדינציה עצומה", אי' מר סמי, "הוא הראה סימני חיים — דבר שנתן לנו אומץ משנה. ביני ובין ג'ורג' התפתחה שיחה בסימנים". ג'ורג' פרלוס, צנ' חן בן 24, עוד בצ"ח, אומר, כאשר ראית את סמי עובד ידעתי, כי זו אינה הניחה האחרונה שלי. כשהמטוס נמצא בגובה של 40 מטר מעל פני הים, אחרי עבודה איומה של למעלה מרבע שעה, הח' זיק סמי בגוף חברו ג'ורג, משכו פנימה. בעוד כמה דקות היה המטוס נופל לים על כל יושביו. 45 דקות אחרי כן, צנח ג'ורג שוב במטוס אחר, במצנחו של סמי — "פרסטיגיה זה דבר חשוב".

מציין סמי: "פרשת גבורה זו, שיש לה מקום בהסטוריה הצנחנות העולמית, חשוב שיוכר בה גם הסמל צני בוקר, משלח מספר 2 שלי — עוורי, שהיה בורג חשוב במכונת ההצלה, באותה חצי שעה דרמטית".

השוק השחור

כפפות המשי לא הועילו

מא קיבלה המשטרה לידה את הפיר קוח הכלכלי והחלטי מנהלי הענף החשש לא ללכת בדרכי קודמיהם, אנשי אגף הפיקוח, שהלך לעולמו. הדברים אמורים, בעיקר, ביחס הציבור כלפי אנשי הפיקוח, יחס שלא היה מעודד ביותר. כדי למנוע יחס עיון כלפי המפקחים על עניינים חיו' נמים אלה, גמרו אנשי המשטרה אומר לנהוג באדיבות. כי אכן יקר השג זה למשטרה, שטיפחה במשך השנים האחרונות את יחסיה עם הציבור. ואמנם הצליחה המשי' טרה לקרר אלה את דעת הציבור שנפגעה קשות אחרי כן, על ידי "מעשי חיפה" — ריטוב, חיילים נבים.

זמן מה שרר במדינה תהוה ובוהו: משי' רד הפיקות נתחסל, ואילו המשטרה טרם

אינה, כנראה, רחוקת מציאות ביותר ובמיוחד כאשר שרונים סובייטים יכולים להשתלט על המרחב, בקלות רבה, בהסתייעם בכוחות צנחנים ובהמונים מורדים במשטרי כפייה ושעבוד.

דרכי חיים

אבדו ילדים

מדי יום ביומו מודיעים לתחנות המש"ט בארץ על אנשים הנעדרים מבתיהם — ביניהם ילדים. אך הציבור אינו שם לב לדבר, אף המשטרה אינה יוצאת מכליה, מתוך נטייה למדה המשטרה, כי ברוב המ"קרים מתגלים הנעדרים באופן בלתי צפוי; למשל — אדם נסע לחיפה, אמנם סיפר זאת לאשתו, אך האשה שכחה. או: ילד שנעדר מהבית, במשך כל היום, בילה את זמנו בנעמים אצל הסבא. יש וצעירה מו"דעה בבית, שהיא נוסעת ללון אצל דודתה בפנתחקה, אך הנה מופיעה בבוקר הדו"ד, אך היא לא ראתה את הצעירה בביתה... ברם, לאחר המקרה הטראגי, בראשון לציון בשבוע שעבר, החלו האנשים לראות את הדברים אחרת. הפרשה העצובה של חלולת ראשון ובתיים הרסיסה את הלבבות, שללה את השקט.

יום אחד, בשבוע שעבר, נתגלו ליד בית "הבנים" בתל-אביב שני ילדים שתעו בדרכם — האחד כבן חמש, השני כבן ארבע. יתכן כי הילדים ידעו את דרכם, אך האנשים שהמסירו עליהם התענינו וני"בונותם לעזור, בילבלו את שני הפעוטים לחלוטין. מעולם לא התענינו האנשים כל כך בילדים כעבור רבע שעה, נתאסף קהל של כמה עשרות איש. אנשים החלו להל"ר רוצץ אחרי טלפונים. במסמרה נתקבלו קרי"אות עצבניות. משהו, שטילפן בבית מרקחת משליך את השפופרת ברוגז, משמיע דברי קללה על המשטרה. הם אמרו, כי יחכו עד אשר תתקבל קריאה מההורים המחפשים אחריהם, בינתיים ביקשו להחזיק את הילדים במקום, שבו נתגלו. הקהל רתח. "איזה משטרה?" משהו העיר: "וכי מה יכולה המשטרה לעשות?" עוד מעט והקהל היה עורך משפט לינץ' באיש שהעניו כך לדבר...

ואמנם צדקה המשטרה. בעוד הקהל במ"קום ממסיר טילות על הילדים המבוהלים, טילפנו למשטרה הוריהם, שלא ראו כחצי שעה. ההורים קיבלו את הכתובת והגיעו למקום. הקהל במקום התפלג לשני זרמים: אחד רגז על ההורים מפני שהם "מוניחים

יוסף ששון, מחזיק ל...קול קריאות עצבניות

את ילדיהם; השני נהנה מהפגישה. גם ההורים עצמם לא ידעו כיצד לנהוג: לשמוח או להרביץ?

אשה בכתה חרש

ליד הגופה, שהיתה מונחת בחור המ"חיים של בית החולים "הדסה" בתל-אביב, נראתה אשה בכת 40, כשהיא כורעת ברך, מכינה ראשה מעל למת. עוד מעט תצא ההלויה, קהל מחוגים שונים התאסף במ"קום, האשה עמדה על ידי הגופה התיסחה בבכי חרש מר. איש מבין הנאספים לא הכירה, את האלמונית הזאת, שבאה להיפ"ד מיצחק בנימיני, עורך-הידן המזוהר, שמת משבץ חלב, במשרדו בשבוע שעבר. לרגע

"קול ציון לגולה" או אלעזר לוברג, מי ששמש מנהל השירות העברי בימי המנדט, ימלאו את מקום סוליאלי בהנהלת הדרי, יערכו בדק בית יסודי, ינסו כוחם בעריכת תבניות מעולות כבי, בי, סי, החל מתכ"ניותיו המוסיקליות הקלות וכלה בתבניות הרציניות, "השלישית", לאינסולקטואלים. משה שרת, שר החוץ, מציע הצעה הגיונית ביותר: לקרב את שירות השידור לנוסח האמריקאי, למכור את זמן השידור לפירמות מסחריות, שתחזקנה רמת שידורים נאותה, ימורות זאת.

אף פרסומי הקיר והראדה הירודים ("קיצוב — מזון לכל"), "חינוך חובה חיים" ישופרו תחת משה גורארי, דובר "מבצע השוק השחור".

יחיד שאינו זוכה לתיקון מידי הוא אגף הקולנוע, העתיד לשמש, תוך זמן קצר ביותר סמל — באג אגפי העתונות והשי"רות לא ישופרו, יתורו שירות אי המודי"עין לשירות תלת אגפי האוכל את כסף משלמי המסים תמורת נזק רב בגלל אי פעילות, אך באם יצליח אהוד אבראל, מג"ד פלמ"ח הצעיר, לנצח את המנגנון מתרומתו ואת המבנה משקיעתו, יותור לשירות שמו — שירות מודיעין.

עתונים

פני האחר

...ממשלת הקואליציה הטמאה חוסלה, ומפלגת הפוציאליסטים המאוחדים, הכוללת את כל כוחות העם הנאמנים למולדת, לדי"מקורסיה ולסוציאליזם, הקימה ממשלה חדשה — את ממשלת ישראל הסוציאליס"טית... חתומים: ד"ר ג. סנה, ראש הממ"שלה; ש. מיקוניס, סגן ראש הממשלה.

קצין הצבא, רב סרן, שיצא בלוי"ת נצרה מבני קולנוע "מגדלור" החור, המשיך לקרוא במגזר שהכיל עקרונות הקמת דמוקרטיה עממית בישראל, אחר נאנח אונת רוחתה, קרא מתוך הקלה את שאר המג"שרים: אחד מהם הודיע על הקמת שלטון קומוניסטי טהור בראשותו של ש. מיקוניס וסגנותו של תופיק טובי, השני — על הכללת ישראל בגוש מרחבי-מזרח-תיכונ, והתחרות הפליטים הערבים לבתיהם בישראל, תוך העברת עולי מזרח אירופה לארצות מוצאם.

שבוע טוב! זה שש שנים, מאז ינואר 1945, מופיע בתל-אביב, כמעט בכל מוצאי שבת, עתון ערבי, המודפס בדפוס יד, "העתון הדמוקרטי", שעורכו הוא עורך דין ממוצא רוסי, בעל נטיות טרוצקיסטיות, איש העליה השנייה, והחשוב עצמו לסוצי"אליסט, דמוקרט אמתי.

האיש הוא ד"ר מרדכי שטיין, שפוף קומה, מקריח ורשב שפם, ממושקף ובולט יחיד בסריגי המפלגות היהודיות, שתבע מאז ומתמיד כינון מעצמה מרחבית, תוך שיתוף פעולה מלא, בכל השטחים, בין יהודי ארץ ישראל לערביי המזרח התיכון.

כמיסד המפלגה הדמוקרטית, המזדהה עם בקורת טרוצקי על סטלין, הוא תובע סדר חיים שיש בו חופש פוליטי אמתי, שיוון כלכלי אמתי לכל — כבוד לאדם.

את דברי המפלגה, שמספר חבריה "פחות משהיה צריך להיות ויותר משאחריים חושבים", לפי הגדרת שטיין, משמיעים עסקנים יהודיים וערביים לעתים מזומנות באספות המפלגה, אך כלי התעמולה העי"קרי הוא העתון, המופץ ברחוב לצלילי "שבוע טוב" הבוקעים ממקלטי הרדיו של אנשי תל-אביב.

יחס רע: השתלשלות הדברים לדם נבגא העיתון בשלושה מנשרים אלה היא הכרה, לדעת שטיין, כל עוד יתמיד יחסו הרע של הרוב היהודי למיעוט הערבי בישראל, כל עוד לא תובן נקודת היסוד: התערות ישראל במרחב.

צדק היסטורי זה, הדחת הציונים, ירושתם ע"י הקומוניסטים היהודיים, וחי"סולם ע"י קומוניסטי סובייטי (קצין תרבות בחיל המצב הסובייטי הקרוי, דרך אירוניה, גרשון גוטהארצקי — בעל לב טוב) ונציג ערבי — תומיק טובי — יבוצע, אך בגלל עמדתם העקשנית של יהודי ישראל, ברחמים מעטים ביותר.

פירמידה הפוכה זו, שבסיסה מפ"ם מקי" וקדקדה מפקד חיל מצב סובייטי והער"ברית את כל גלגולי הנוסח, מדמוקרטיה עצמית לרפובליקה חברה בברית המועצות

המנגנון

שרות אי המודיעין

שנתיים וחצי, מיום הקמת המדינה, סבל הציבור הישראלי משירות מודיעין לקוי, חסר יעילות, עכבני ומשעמם. לבסוף, ערב בחירות לכנסת השנייה, נאלצה הממשלה להודות בכשלון. נגישה לבניין מחדש של השירות, למרות שכיתנה זאת "ריאורגניז"ציה" בלבד.

מנגנון לקוי: כשנתמנה לפני שנה וחצי גרשון אגרון, עורך פלסטין 1945 (ששינה, בינתיים, את שמו לג'רוסלס פוסט) רחב הגרם ונאה הצורה, ממקורביו של ב. ג. ואיש מפא"י מסור, לראש השירות; גברו התקנות, כי השירות, שהיה בשפל בימי יהושע קלינוב, יתחוק בשני ענפיו הקלוקים ביותר: עתונות ושידור, שלא להזכיר את ענף הקולנוע, אפוסטרופוס "כרמל פילם" הקלוק, שהועבר לשרות משרד הפנים.

אחר שבועה עשר חדשי שירות, בהם התמסר אגרון לפוליטיקה לוקלית (מועמד לעיריית ירושלים וסנדק מאמר "אל"ף או צדי"ק" בעיתונות) נתאכזבו כל דורשי טובתו של השירות.

המנגנון הקלוי, שהורכב מאנשי מפלגה ולא ממומחים, כראות, נתרדרר במדרון. יוסף רגב (גרביצקי) איש "ההינט" הורשאי ומ"מקורביו ב. ג. מאז הרפורמות שלו על משפט רצח ארלוזורוב, לא דאג לשיפור ויעול שלוש הלשכות שעמדו לרשותו — ת"א, ירושלים וחיפה (האחרונה חוסלה, בינתיים). התמסר לפיתוח סקירות ופרטומים מספר, שהיו חסרי חשיבות ולא סייעו לעתונות המקומית; הרבה להתנגח עם יריביו, סגן אלוף משה פרלמן — איש לשכת הקשר של הצבא וראש לשכת עתונות חוץ, על תחומי סמכויות.

ד"ר מרדכי סוליאלי (סולובייצקי), בנקאי שהיה מנהל מחלקת החינוך בימי המנדט, ישב שעות רבות במשרדיו ב"קול ישראל", התעכב על פרטים לא מעשיים, תיקן פסוקים בתכניות השידורים — אך נמנע מחריש עמוק, העלאת השידורים לרמה, יפוי החומר המשודר, החייאתו.

מבנה פגום: עקב בירוקרטיה מופ"רות, הסתודדות והתנצחות ילדותיות ומניעת אינפורמציה חיונית ש"כלה "להזיק" לפקיד זה או אחר, נאלתה העיתונות המקומית — כמעט ולא לשאתה בשירותי הלשכות, מלבד עזרה טכנית, כהעברת ידיעות שיגרה וסיורי מפעלים לעתונאים חסרי עיסוק, אך מתוך נקיטת "שומר לי ואשמור לך" לא מתחה על כך במיוחד. העתונות, המפלגתית ברובה המכריעה, מצאה גישות משלה לצי"נורות הממשלתיות.

עתונאי חוץ עמדו על סוד אייזעלות הלשכה תוך ימים מעטים לשהותם בארץ, השוו זאת, בצעה, למצב בימי המנדט, בהם התקיימה לשכת עתונות אנטי-ציונית אמנם, אך ערה, מסייעת וזוויה.

במידה שנתצאו המבקרים את שירות הרדיו, שעינינו היו, כאמור, יגיעים ביותר, היו רובם לאחר יאוש, תבעו תיקון מבנה השידורים הפגום, התכניות המשעממות, ריקות התוכן.

המבקרים הקולנועיים חזרו והתרעמו על "כרמל פילם", המשחית כלי תעמולה חשוב — יומן סרטים — הנראה מדי חודש ע"י מאות אלפי אורחים, בחוסר כשרון, עצלות מחשבתית, העדר מעוף.

הגנאל אבראל: כאשר פתח, בסתיו 1950, ב. ג. במסע ייעול במשרדו, העביר את חנה אבן טוב, חיוק את זאב שרף, מזכיר הממשלה, הבטיח לאהוד אבראל, ציר ישראל ברומניה, את משרת מנהל משרד ראש הממשלה, האחראי גם לשירותי המרי"דעין. לפי הוראותו של זאב שרף, איש המנהלה נמוך הקומה ורתב הפנים, תורכב הגולה חדשה, מתוזית תכנית פעולה שתע"ביר את שירותי-המודיעין מהעולם, תקים שרות תלת ענפי — עתונות, שידור, קול"נוע — לפי דוגמאות ארה"ב, בריטניה בו תסתיע העתונות וישורת הציבור.

משה פרלמן נגש את הצנחנות ואת מדי הצבא, יעמוד בראש אגף העיתונות, יספח את המנע האישי, ההקלה המקסימלית וה"אינפורמציה הרבה ביותר לעיתונאי, יסתייע בכך ביוסף קרוביץ, אף הוא לשעבר סגן אלוף צה"ל, כראש מחלקת התרבות שלה.

מרדכי אבידע, איש משרד החוץ, ומנהל

קיבלה לידה את העבודה. היתה זו תקופת ההוב של השוק השחור, שפרח באין מפ"ריע. עד אשר לבסוף, לפני כשלושה שבועות, החלה המשטרה לפעול. כרגיל, צעד הראשון לפעולה גם הפעם הענף הכלכלי של מחוז תל-אביב, שבראשו הועמד לא בדרך מקרה — אחד הקצינים האינטליגנטיים והעדינים ביותר.

"תהיו ילדים טובים": השבוע לבשו שוטרי הענף הכלכלי את כפפות המשי של הקו החדש ויצאו ל...שוק הכרמל, הבורסה של הירקות, שם ראו השוטרים מה שלא ראו נשותיהם במטבח: עגבניות, בננות, בצל, תפוחי-אדמה — בעצם כל דבר, שאינו בנמצא (לפחות בתקופה מסוימת) בכמויות גדולות, במחירים עוד יותר גדולים. הלכו השוטרים אל המוכרים, אמרו באדיבות: "הביטו נא, רבותי, זה אינו יכול להמשיך כך... זה לא עסק. תפסיקו את ההשתוללות". חייכו המוכרים מתוך הוקרה לשוטרי העצבים ויחסו, אמרו: "כמובן, טוב טוב!" — התמורו. אלה שנשארה בידם עוד סחורה, מכרוה במקום, הבטיחו לא לסחור יותר "בשחור".

למחרת היום באו שוב השוטרים, ראו את אשר ראו יום קודם לכן, הלכו והזהירו שנית. "נתן להם עוד שנה, שמא לא מכרו עדיין את הסחורה".

הנשים מחאו כפיים. כעבור יום — שוב הופיעו בשוק הכרמל, הפעם שררה "שבתות נשק", הכל התנהל שם כשורה. המוכרים חייכו ואמרו: "גו, הבטחנו, קיימנו".

ביום ששי באותו שבוע באו שוב השר"טרים למקום. מה ראו עיניהם? השוק

מרדכי שטיין, טרוצקיסט השריונים הסובייטים באים...

השחור התנהל בממדים, שעלו בהרבה על אלה מזמן ביקורם הראשון: בצל, עגבניות, בננות — הכל, שלא לדבר על המחירים. הגיעו למקום שתי קבוצות שוטרים, החרימו את כל הסחורות, עצרו מספר אנשים.

כאן אירע דבר בלתי יצפוי, משהו בנוסח תיאטרון. הנשים, שבאו לשם כדי לקנות את הסחורה השחורה, פרצו במחאות כפיים, הריעו לכבוד השוטרים. "בראבו, בחורים! טוב להם, לספרים!" צעקה אשה בעלת ממדים עצומים, "העלוקות הללו! איזה מחירים אני מוכרחה לשלם בעד קילו עגבניות! היכן נשמע כדבר הזה?"

"הצרה היא", העירה לעומתה אשה שניה, רנה כמקל, "שאם לא במחירים כאלה, לא נזכה לראות עגבניה בכלל".

אצל מלכת הנקיים

לילה קודם לכן, ברחוב חסן בק, ערכה המשטרה סריקה אחר "הנקיים"; זהו סוג אנשים מיוחד בתל-אביב, העוסק במ"כירת נקיים מתוצרת חוץ, שרשת פעולתו משתרעת מוארשה, פריז, ציריך — דרך חסן בק — לרחוב לילינבלום, בתי הקפה בצפון העיר. למשטרה כבר ידוע סדר העבודה: הנקיים מיוצר באירופה, נשלח משם, בפרט על ידי עולים חדשים. הוא מגיע תחילה לחיפה, משם לחסן בק, משם לרחוב לילינבלום. כאן מחולקת הסחורה לסוכני המשוה, המתחללים ברחובות או היושבים בבתי הקפה ה"יקיים", הפולניים בצפון תל-אביב.

אחד הדיקטאטורים בעולם הנקיים הוא אשה בכת 50, הידועה כ"עולה חדשה" במ"שך כעשר שנים. קרוב לחצות, העירו שוט"רית את "המלכה", ערכו חיפוש בביתה, מצאו 47 נקיים, 150 קופסאות בשר וסרדינים, החרימו את הכל, האשה עצרה.

תר, שרכשו בימי כהונתו בארץ, טרם הציג את שקליו למכירה.

פחות טוב היה חלקו של הרב יצחק (אצ"ה) מאיר לזוין, שר הסעד האגודתי בממשלת ישראל. בפי קריין הרד"י הירדני ברמאללה, שציטט את נאומו בכ-

הרב יצחק זאב, סרבו גיוס

נסת נגד גיוס הנשים הדתיות, הפך שמו להרב גולדה מאיר לזוין.

אחרי מותו של אנדרה ז'יר, איש העט הצרפתי, בעל פרס הנובל, פורסמו פרטי חייו, בלשו ניגודיו הפנימיים — בין ההומוסקסואליות שלו לאהבתו לאשתו, בין כפירתו ליראתו. דוגמה: באדורת רבת מידות, שהיה רגיל להתעטף בה, נשא, תמידית, תנ"ך.

בפרסומות רבה

האמיר שאהדן, אחד מבניו של אבן סעוד, מלך ערב, עלה למסוט, "איר" פרוס" כשהוא מבוסס, בניגוד לתורת ה"אסלאם", תבע להרחיק את הנוסעים היהודיים מהמסוט. כשנסע לנוסע מצרי, מוסלמי שהעיד על אייחודותו, לא האמין, הת' נפל עליו, הכהו, הטיסו נאלץ לחזור לשהה התעופה הפריסא, אורלי, חנה, הוריד את האמיר המשתולל.

גם אמיר פייסל, חביב בני המלך, ושר החוץ של הממלכה, לא הצליח במיוחד. יום לאחר הצהרה רעשנית על ערב טהורה מיהודים נאלץ אביו, המלך אבן סעוד, להזמין רופא שניים יהודי מבומבוי שבהו"ד, תמורת משכורת שנתית של חמשים אלף רופיות (בארבעת אלפים ל"י).

בני בית מלוכה אחר, הבריטי, נהגו יותר בצנעה: הנסיכה אליזבת ואביה המלך ג'ורג' נכנעו למגפה המשתוללת באי הבריטי, חלו בשפעת קלה.

בקונצרט הפרידה של הכנר יהודי מונחין, העירה מאזינה אחת: "מילא, עבודתו של מונחין קשה, גם זו של רב בראש לזוין" (המלחה על הפסנתר). אך הע' בודה הקשה באמת והמעידה על כשרון רב היא של הנער ההופך את דפי התווים. הוא צריך לדעת לקרוא אותם."

שרשנה דמארי, הזמרת התימנית, התפרסמה בשורות הופעות בארץ ובמיוחד ב"אני מצפת" וב"כלניות", הקליטה כמה משיריה שרה ברדיו. לאחרונה זכתה לכבוד הגדול הניתן, עתה בארץ לאמנים: הור' פיעה בשידורי הטלוויזיה.

באי רצון אישרה ברברה סטנוויק גט לבעלה, רוברט טיילור. אך תוך שלוש דקות בוטלו הנישואין, שנחשבו אי-דיאלים, משך 11 שנה. אותה שעה הצהיר רה לייאה דיליאן, השחקנית האיסל קית אדמס השיער, שבגללה נתגרש רוברט מברברה: "היה ברור, כי אחר שבו פגש בי נשאר רק פתרון אחד: גירושין (מבר' ברה).

ציר בריטניה בישראל, סיר אלכ' סנדר נוקס הלם, הסתפק בעשרת ימי חופשה, כדי להימלט מהחמסין הכבד ששי-ר בארץ, אך הרחיק יותר: לקפריסין.

ברגל קלה

טריגור לי, המכיר הכללי הנור-בגי ועב הכרס של או"ם לא יצא נקי. אחר עיון בתקציב המנופח, הוטחה נגדו ביקורת קטלנית, התרעמו על משכורתו השנתית, המגיעה לארבעים אלף דולר. אחר כבלו המבקרים על החזקת שתי תזמורות 15 מורים לריקוד, על חשבון או"ם. דבר זה לא מנע את הצעתו למועמדות פרס נובל לשלום 1951, יחד עם ראש ממש' לט הודו — סרי גואה-אלאל נהרו.

גם אנשי הברזל של ה"ליבור", הר' בריט פטריס מוריסון, שתום העין, 63, בן השוטר, שהחל לעבוד בגיל 14, וירש את מקומו של ארנסט בוין כשר החוץ, נאלץ עם עלייתו בדרגה, לגלות את עיסוקו החביב עליו: ריקוד, ובמיוחד עם אשתו, בנשפי המפלגה. אינו מחבב את המלחמה — היה סרבן גיוס במלחמת העולם הראשונה.

באותו יום פתח וינסנט אימפרי-אטרי, ראש עיריית האיסלקי של ניו-יורק את ככר הנרייטה ("עליית הנוער") פולד לתנועה.

יועצו של שגריר ארצה"ב בת"א, ר' צ'רד פורד, עזב את הארץ, הועבר לבו-גוטה, בירת קולומביה שבדרום אמריקה, אשתו, ממוצא דרום אמריקאי, הצטרפה על היציאה מישראל, התנחמה בתפריט אי-ה"צ"ע" הקולומביאני. אחר הותרה לידעה של סוכנות מודיעין אמריקאית: אשה בור-גוטיה, שטעמה נקיים, מצאה בו כוהן חגל-אדם.

שש שנים ומחצה אחר הפלישה לנור-מנדיה, חזר הגנרל דוויט אייזנהאואר ועלה בנמל נורמנדי — שרבורג, בדרכו לפי-ריס, בה יקבל עליו את פיקוד הצבאות האטלנטיים. בבואו לפריס נאלץ להחליף את מקום מגוריו פעמיים, לבסוף הוטל התפי-קיד לחפש אחר שיכון מתאים על אשתו — מאמי.

תת אדמירל לואיס מונכטן, מפקד הקומנדו שהפך מפקד כחות הבריית בדרום אסיה, בסוף מלחמת העולם השנייה, הגה ביוני חדש: לדעתו, אפשר להשתמש בצניעותו בעלי קוטר גדול לא רק להובי-לט מים ונפט בלבד, כי גם להעברת משאות, יחידות חיילים, בעזרת כוח לחץ.

בשעות הפנאי

אחר כמה נאומי פולמוס נודפי ריח מלחמת בחירות בכנסת, נטש ראש הממשלה דוד בן-גוריון את ירושלים, עבר לסב-ריה, שעל גדות הכנרת, בשמכוניתו עמוסה יתיקי מסמכים, על מנת להינפש שבועיים, להכין את מצע הבחירות ואת נאומיו במס' עו הקרוב, לגיוס כספי "מלווה העצמאות" בארצה"ב.

אותה שעה הכין ביוכמיס תל-אביב, שעלה מצרפת, פרופסור ברנרד פרנ' קל, תחליף בשר סינתטי, העשוי מירקות ואצותיים. עתונאים שטעמוהו, מצאוהו משו-כה, אך הודיעו, כי אפשר להכיר בו תח-ליף.

כאשר מילא 13 שנה לארטר, בנו השחום, ליד הפיליפינים, של הגנרל דוג' דם בואקארטור, קיבל בין שאר מתנור'תיו נבל, הנער, בעל כשרונות מוסיקליים, פתח מיד בבניית הלוחי, מרעידת העצבים של "האיש השלישי" עתונאים ורזיונים תמ' הו אם הכונה לא היתה למאורסטה" מונג, שנעדר זה שבועות מפיקינג, בירתה של סין האדומה.

גנרל אחר, ארווין רומל, מפקד ה-שריונים הנאצי, שוב הופיע בתדשות, 7 שנים אחרי מותו. השבוע החרימה משטרת בירות אצל סוחר ערבי אקדח הדורלחים שנשא את הכתובת "מאדולף היטלר לגנרל רומל" — על אומץ לבו. הערבי מיאן לללות את מוצא האקדח, אך רצה לפדור'תו בשלושת אלפים לירות לבנוניות (כ-400 ל"י).

שעה ששער המלכים בבורסה הוזהב עבר את 21 הל"י, הגיע שער השקל, מימי החשמנאים ומרד בר כוכבא ל-75 ל"י. הרולד מקמיילר, לשעבר נציב עליון בריטי בארץ ישראל ועתה נציב עליון בסינגפור, שבידו אוסף השקלים הגדול ביו-

היות ובישראל אסור לפוצץ את הדגים בחמיר נסץ כמו בלבנון.

אלא שהתובע, סמל המשטרה סקל, היה בדעה אחרת. הוא ציין, למשל, כי בכל שלושת הסירות לא נמצאה אלא רשת דייגים אחת, ולא היה בסירות כל זכר להגים. התובע הדגיש, כי הערבים ניסו להתחמק, כשהבחינו בסירת משטרה החופים, ורק כשזו פתחה ביריות באויר נעצרו הסירות. כמה מן הלבנוניים, "עולים" זו הפעם השי-לישית לישראל.

פסקי-דין: 10 לירות קנס או שבועיים מאסר והחרמת רשת הדייג. אך הסירות תוחרנה לדייגים, כשיגורשו מהארץ. הפנים השחומים, אכולי מלח ים, אורו, השפתיים מלמלו דברי תודה...

הנביאים היו שרלטנים

אין כמעט אדם, שלא יהיה סבור, כי צפון בו איוה כשרון, שלא בא לידי התגלות מפאת סיבות, שהתבררה אשמה בהן. את זאת יודעת גם הגברת תרזה פרנקל, המכונה לילה טרפר, מגדת העתידות, שעמדה בפני השופט המחוזי בנימין כהן, כשהתביעה מאשימה, בקבלת כסף תמורת גילוי פרטים על עבר, הודה ועתיד על ידי הפעלת כוחות נסתרים (כפי שהגדיר את העבירה המחוקק).

כשנשלט השופט דוד גסלר, בנובמבר אשחקד, אל הגברת לילה-פרנקל, אמרה לו האשה (לאחר שמששה את הדופק, רשמה קיום שונים על גבי פיסת נייר צבעוני): "אתה בעל אפשרויות. אין מערכים אותך כראוי במקום עבודתך". מה הפלא שהשופט (ללא דרגה) הסכים בלבו לדעה זו? שאל אותו השופט, מה דעתו על הפרט הזה — גסלר השיב: "בהחלט". אולם לעומת זה, היתה למדינה של הגברת לילה טענה אחרת: היא קבעה, כי הוא ימות ב-1979, לאחר שיחלה פעמיים. "המדינה", המתכונן להיות סבא בא בשנים לא נבהל אלא שפרט זה מדבר על העתיד והוא דבר האסור על ידי החוק.

קם התובע נתן קנת וציטט פסק דין, שהוצא על ידי משפט באנגליה, בדבר הג' דת עתידות. שם נקבע, כי אם גם מאמין המכשף ב"טכניקה" מסוימת של המקצוע; אם גם טוען הוא, כי מקצועו מבוסס על המדע (ולא מופעל על ידי כוחות נסתרים, בלתי טבעיים) הרי אסור לו, לאדם, לעסוק בנבואות, כל שכן לקבל כסף תמורתן.

הערה זו של התובע שימשה פרובוקציה לסיניגור, עוה"ד י. הייך. "אם כך הוא, אמר, "הרי גם הנביאים שלנו היו שרל-טנים... ומה בדבר האמוראים השונים למי-ניהם, שאלתם נותרים מעריציהם, כדי לשמוע צעה ופרוגנוזה?". העיר כב' השופט בצחוק: "רבותי, אלה הם רמזים מסוכנים מאוד". והתובע הוסיף: "יש כבר משבר בקואליציה בלאו הכי, הניחח..."

לאחר הערות, חזר בית המשפט לסטל במשפט הרציני. השאלה איננה כאן, בעצם, צרה כל כך. כפי הנראה מבקשת המשטרה למצוא תקדים, מאחר שקיימים בארץ אנשים, העוסקים במקצועות חפשיים, מבלי שהיו רשאים לכך, מבלי שתהיה לחברה אפשרות לבקר את מעשיהם. הסיניגור טען, כי הגברת לילה לא קיבלה, בעצם, את הכסף, השופט מסר בעדותו כי מסר לפקידה של מגדת העתידות. אמר השופט בין השאר: "כל הקונצים האלה להביט על היה, לרשום משהו על פתק צבעוני, אינם אלא שטויות מזה אי אפשר לדעת מתי ימות אדם". פסק דינה: 25 לירות קנס.

הארץ

נודים מוסיקלי

עמדי עירימה לפני הראי ובצעי את ה-תרגילים בקצב של ריקוד ה"ולס". (האשה) מ. נתניה

בילהרציה מקצועית?

(מודעה): למוסד חינוכי חקלאי דרו-שים: ירקון בעל מקצוע. (הארץ).

מאיר שליט תל-אביב

צער בעני חיים

יריות באויר להפרכת תנים (הארץ) הנ"ל

מעבר לגבול — מזחים

שלוש הגבולות הן חזרה אלן, באטי גראט ואן מילר, ושלוש המלחים הם ג'ין קלי (שהוא גם הבמאי והקוריאוגרף), מאנשאן ופראנק סינטרה. (הארץ) אלה בינשטון, תל-אביב.

אחד הרימה האשה את עיניה, הביטה השמימה, החלה בתפילה חרישית. אחר כך הסתלקה מהמקום; בצאת ההלילה הצטרפה לקהל, אי שם בסוף השורה. היתה זו אסתר יעקובוביץ, אשת דוד יעקובוביץ, שנידון למות (רצח ג'מאיר). המחכה עתה לביור ערעור, בבית הדין העליון. סיניגורו של יעקובוביץ, שנלחם בעדו למענו במשך שנה ושלא על מנת לקבל פרס, לא יוכל להתייצב בפני בית-הדין העליון בירושלים.

בין קהל המלחים את יצחק בנימיני למנוחת עולמים, היו אנשים שונים, קציני שיטרה גבוהים, שופטים, עורכי דין, עתרי-נאים, אנשי מפלגות, שרובם ככולם מוכרים, ידועים לכל. אולם אי שם, בין הקהל, נראו גם כמה אנשים אפורים, שאיש לא ידע אותם — איש מלבד קציני המשטרה וה-ריפורטרים. היו אלה אנשים, לשעבר, בעבירות חמורות, המתהלכים עתה חפשיים בחצוצות תל-אביב. הם באו להיפדר מאותו אדם, שהשיג למענם את חרותם, תודות

יצחק בנימיני, סיניגור חייל קורי

למוחו החד, כשרונו, בבית הסכויים הגורלי, ששמו "בית המשפט"...

עוד בטרם יצאה ההלילה, עמדה ליד הגופה, אשה שניה, שבאה להיפדר מעורך-הדין, שהלך לעולמו. היא לא היתה קשורה בפרשה פלילית. היתה זו אחת, שהגיע לפני שנים לארץ בדרך מכשולים, בימי קיצוב סרטיפיקטים. המנוח בנימיני סידר לה את הדבר. הודות לכך נשארה בחיים אחר זמעת אירופה...

היה פופולרי בבית המשפט, בקרב הקהל, בין עתונאים. "הוא היה בחדשות" בכל פעם, כשנודמן לו ליטול לידו את הסניגוריה במשפט חשוב או פחות חשוב. בעברו היו כמה הופעות מפסיות שהכו גלים, כגון זו במשפט רצח ארלוזורוב. הוא היה עורך דין מבטן-לידה: ברגע שקיבל לידו הגנה, נעשה סיניגור, שכה על השקפותיו הפולי-טיות (ה"חרותיות"). כל מילה את תסקידו במשפט הגדול נגד שני נכבדי טירה הער' בייס; לאחרונה, במשפט נגד העתון הקר מוניטיני "קול העם", אולם המשפט המפורסם סם ביותר שלו בשנים האחרונות היה זה של דוד יעקובוביץ, שבו הצליח המנוח לפצל את דעת הציבור לשני מחנות: בעד ונגד הנאשם... הוא מת, כמעט כחיל בקרב, ליד שחן העבודה, מוקף מאות ספרים על חוק ומשפט...

א ש פ

ה"ן הרגל שכזה"

21 צעירים נבצעים, לבושי בגדים בלויים, ישבו צפופים על ספסלי בית משפט הש-לום. היו אלה לבנוניים, שנחפסו ע"י משטרת החופים והגבולות, שעה שנמצאו ב-3 סירות, במרחק 150 מטר מחוף נהריה.

מוחמד חסין, בן 19, דוברם של הלי-בנוניים, הסביר לשופט השלום הראשי מר י. ממן, כי זהו מין הרגל שכזה, מימי הבריטים, להכנס לפלסטין בלי פספורט חיוני. "אני מקוה שאם יודעים, כי הבריטים עזבו את הארץ" — השיב על כך השופט לחסין, שנאלץ לזום.

21 הצעירים הנוצרים (כולם מצור) שטענו, כי הם דייגים ובאו רק על מנת לדוג דגים הנמצאים, לדבריהם, בשפע ליד חופי הארץ,

מאת: רפאל סלע

ניגון נוגה משובץ מלים ארמיות בוקע ועולה מתוך חורשת הארנים הירקרקת, העוטר את בנין בית הכנסת המהודר במושבה פרדס-חנה. "תנו רבנן, שנים אוחזין בסלית!" מתרוגן ועולה קול צעיר, באחד החלונות המקומרים. "ורש"י מפרש ההיפך!" עונה לעומתו קול אחר בנעימות התנצחות. בפנים — פזורים על פני האולם הגדול, מתנועעים רכונים על גמרות עבות — עשרות צעירים חבושי כיפות. הפנים מתלהטות, אגודלים נעים באויר, צעיר שחרחר בעל בלורית משקיע פניו עמוק עמוק בגמרא המונחת לפניו.

ליד שולחן מארך, בסבור האולם, יושבים כחצי תריסר צעירים, סביב ערמת ספרים עבי כרס. אלה הם ספרי "חידושים", פרושים, הערות, השגות, על הגמרא עצמה.

והיד מדפדפת במאות הדפים המודפסים באותיות וערערות. העין בולשת אחר הפיסקה המתאימה, המוח עובד בקדחתנות, עד שלפתע קופץ מבין החבורה אחד גוץ, בעל עיני תכלת ומכריז: — "חברה, בחייתי מצאתי את הפירוש!" החבורה מאזינה בדריכות להסברתו של "בעל המציאה". הראשים נעים לאות הסכמה. כן, ליגאל יש "מוח בריא". הוא סלק את המכשול. עתה ברורה הסוגיה ומלובנה. המלים הארמיות המוזרות קבלו משמעות הגיונית ומובנת.

חורים דתיים, רחוב אפיקורסי. זוהי מדרשיית נעם, ליד פרדס-חנה, בה לומד גם ישראל יהודה בן ה-17, ליד ירושלים. מרבית שנותיו בילה ישראל בחדרה, שם גמר את בית הספר העממי "תחכמוני".

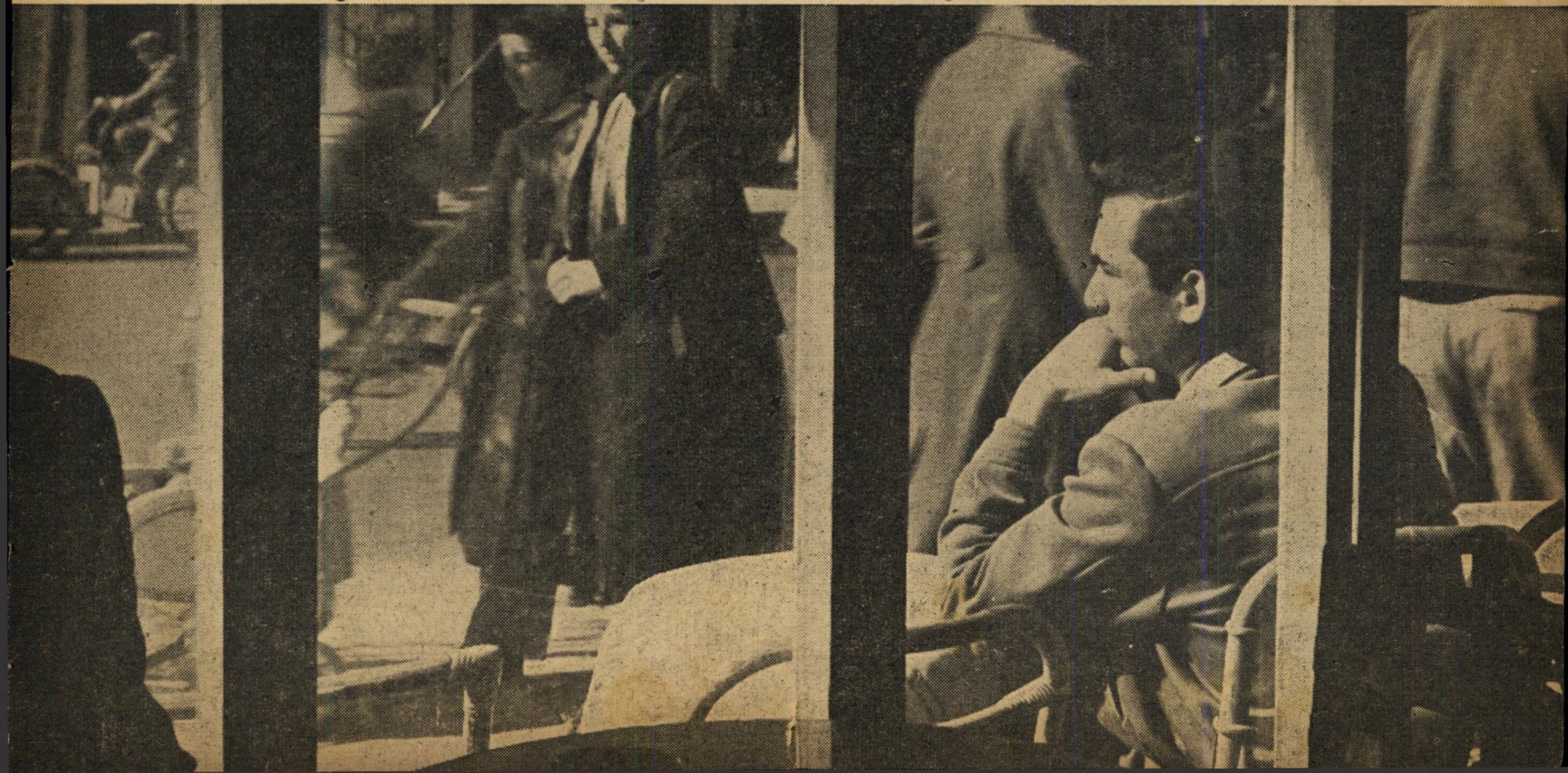
הוריו של ישראל רד אחיו הם דתיים. כל ימיו בא בחברה דתית, גם בבית הספר קיבל חינוך מסורתי. כמה יבחר, איפוא, עם תום חוק לימודיו? הילך לגמנסיה, ומשם לאוניברסיטה, או לבית ספר גבוה? שמא יבחר ב"תכלית" — במקצוע? או אפשר

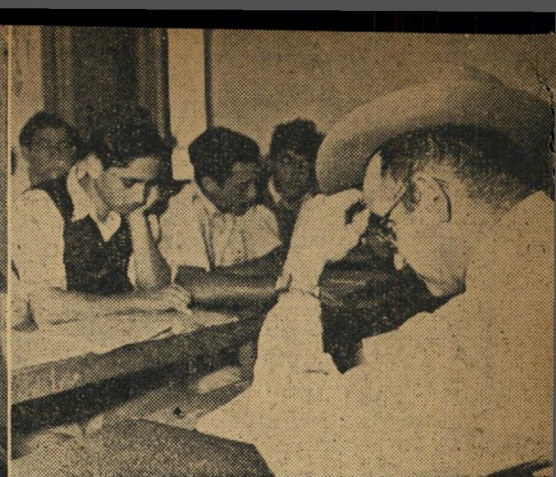
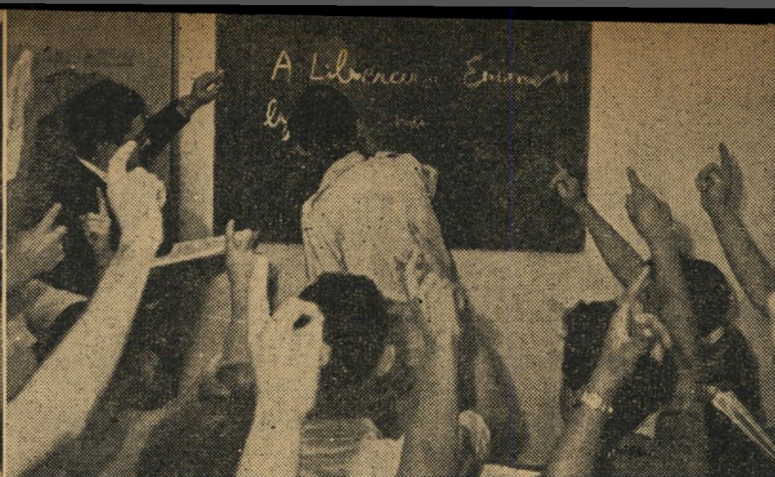
ישראל יהודה: הדרך לרבנות

ויבחר ללכת באחת הישיבות? לא קלה היתה ההכרעה. אמנם כן, ישראל יהודה ביקש להשתלם וללמוד הלאה — אולם תורה מה תהא עליה? האמנם יסתפק בקורטוב ההוי המסורתי, הניתן לו — בתנועת הנוער הדתית? "זריקת חיסון", הבטלה בששים מול הרוחות המגשבות ברחוב "האפיקורסי"? וחבריו ללמודים, שהתפרקו מעול המצוות, בצאתם מבית הספר — יעידו! שפיר. ילך איפוא ללמוד בישיבה, זה בית היוצר האמיתי לנשמת היהודי המאמין. אולם דא עקא, אם אין קמה אין תורה. הלימוד בישיבה נכבד וחשוב הוא. אך מה עמדה וביסוס בחיים יביא בעקבותיו? הלומד משפטים סיפו נהיה עורך-דין. למודי הכלכלה ומדעי הרוח הם פתח למקצועות רבים ושונים. שעה שהלימוד בישיבה? — כן, תכליתו הסופית היא — הרבנות.

הנה, חובש הצעיר את ספסל הלמודים בישיבה, במשך שבע שמונה שנים; עושה לילות כימים, בלמוד התלמוד על כל פירושיו! משגן את כל הדינים המעשיים של הלכות שחיטה, כשרות, מתעמק בספרות הרחבה של מחשבת ישראל, הוגה בכתבי ראשונים ואחרונים ומגבש את הכרתו הדתית, למען יכשר למלא את התפקיד הנכבד של רב בישראל. הצליח אותו צעיר וקיבל, לאחר מבחנים ארוכים ומיגיעים, את כתב הסמיכות שלו — והנה, להפתעתו, נערמים לפניו קשיים ומכשולים שלא ידע כלל על מציאותם.

הפחד מפני הצעירים. הרבנות הראשית, שהיא המוסד העליון הקובע בכל שאלות מינויים וסידורים במקצוע הרבנות — מתייראה בפני רבנים צעירים. אם כי, בפומבי, אין נוגעים בבציה זו, מדברים, כאילו, בסיפוק על "דור ממשיכים", שיצא להרביץ תורה בישובי יוליים, כפרי עבודה, מעבדות, ידוע, כי בקרב הרבנים הוותיקים קיים פחד-נסתר מפני "דור הממשיכים".

בירור ושעשוע — לכך אין כמעט זמן. הבידור היחידי: שאחמס בין התלמידים בבית-קפה.

12 שעות ליום: לימודי הקודש והחול גם יחד, בתוספת תפילות והכנת שעורים, מסמלים את היום מעלית השמש עד שקיעתה. למודי הקודש עדיפים.

מדרשייה נעים, הישיבה היחידה בארץ המכינה תלמידה לבחינות בגרות, משלבת למודי קודש וחול.

מפורט וארבע כנפות. בכל יום ו', לפני ההליכה למקוה, משתתף ישראל בתחרות כדורגל. כל אנשי הישיבה לובשים ארבע כנפות על גופיותיהם. **היעמוד במבחן?** מתנגדי המדרשייה טענו, כי למודי החול יפגעו בהכרה הדתית. הרבנים הצעירים, שגדלו בארץ, יהיו רפורמיסטים, יישו רבים מן הכללים האדוקים.

לומדים מספר שנים, "משלמים מס" למצפונם הדתי. מסתדרים איש איש במקצוע כלשהו. מה יהיה בעוד עשרים-שלושים שנה? מי יתפוס את מקומה של אסכולת הרבנים הישנה? האמנם מעוניינת היהדות הדתית, כי בדור הבא יהיו 10 רבנים ישישים בכל המדינה כולה?

השיקול הוא פשוט: עידוד דור ממשיכים של רבנים צעירים, ללא מורא ופחד מיותר מפני תיקור גימ. או: לדול בשורות הרבנים עד לאפס. ביני תיים, נוסה כף המאזניים לצד שממון רוחנידתי, בעוד דור דורתיים. תהולות סגורות.

ללא כל במבחן. במה יבחר, איפוא, ישראל יהודה? — במקצוע מעשי תור עלתי? או בחיי רוח שאין עמיהם ביסוס בלימוד ממושך ומיגע ללא כל במבחן כי יא אמן פרי?

מדרשיית נעים הוציאה את ישראל יהודה מסבך בעיותיו ופתרה אותם בצורה בלתי צפויה. וכי מי זה אומר כי על בחור ישיבה להיות בטלן, חי על קצבה — ואם אין ביכולתו לכהן כרב בישראל, — הנה: יש תורה עם דרך ארץ. ומיס" די המוסד שמו להם למשימה להקים כמן "ישיבה אוניברסי" טה" נוסח ישראלי. כלומר: לתת לצעיר הדתי להשתלם בלימודי קודש בד בבד עם לימודי חול.

היה זה רעיון נוצר בחוגים הדתיים היתה התנגדות נמרצת לכך. או — או — אמרו בומנו ראשי החינוך הדתי, או למודי קודש או לימודי חול!

אין המוח תופס את שני הדברים גם יחד — יש ולהבדיל בין קודש לחול!

רק 12 שעות ליום. אלא שישאל סדן, ממושקף ורב מרץ, מראשי ארגון "הנוער המזרחי" היה בטוח בשליו. — מוטב, סבר משיהיה הנוער שלנו קודש וגם חול — משיהיה חולין שבחולין. בדעה אחת אתו היה גם הרב יהושע יגל, חריף בקי ו...צעיר. ולפני כחמש שנים החלו השנים עם כתיסר תלמידים בביצוע נסיון ראשון ויחיד במינו בתולדות החינוך בארץ.

ההצליח הנסיון? ישראל עדיין אינו בטוח בכך. הוא רק ידע: מוטלת עליו מעמסת לימודים עצוי מה, 12 שעות ליום.

וזה מסיבה ברורה: הצעירים, הלומדים ביישי" בות, גולדו ברובם בארץ, או עלו אליה בגיל צעיר, שלא כרבנים הותיקים, שבילו את מיטב שנותיהם בפולין, ליטה, הונגריה, רומניה, גרמניה — ושי הביאו עמם מורשת רוחנית גדושת כללים נוקשים של: "יהרג ואל יעבור", בחורי הישיבה הישראליים, צמחו מתוך הח' אחו, חדש, שונה בתכלית.

הם שיחקו בילדותם "מתניים" עם עמרים ודן מן "הצופים"; הם יצאו לת"ס בגד"ץ עם נמרוד מן "התנועה המאוחדת"; בשעות הנופש ניהלו עמו ועם חבריו ויכוחים לוהטים. (יש אלוהים או אין?) שעה שהלגיונרים צלפו מהחומות, שכבי זה בצד זה — עליו "ממרנו" ה"ב" בצד רפתן מרמתיחל, "שנתקע" בירושלים — והשיכו אש משותפת.

מילת האומים: ריי פורמה. דומה, כי לרבנים מן המשמרת הצעירה סיכויים רבים ורציניים יותר, מלרבני "האס" כולה הישנה", לבוא בקשר עם הנוער הישראלי. פשוט: הרב הצעיר, שהתבוסס בבין החפירות, אכל חדשים סרדינים, התענה, התבדת, חי את חייו יחד עם שאר חברי פלוגתו "החפשיים" מבין רגשות חב" ויו, מכיר את אפיים, את אורח מחשבתם. יש לו גישה אליהם — אפשרות לקרבת אל מצוות היהדות.

המסילה את מוראה על רבני "האסכולה הישנה", החוששים כי הרבנים הצעירים יעשו על דעת עצמם "תיקונים" בכללי הדת, על מנת להתאימה לרוח הנוער על כל שכבותיו. על-

כן, קיימת מגמה, לא להטיל על רבנים צעירים תפקידים אחראים, לעכב את סידורם במשורה מתאימה.

אין מדברים על בעיה זו בגלוי, היא ידועה היטב בחוגי הנוגעים בדבר, הטיפול בעניני הרבנים מוזנה, משכורתם נמוכה, רבים מהם חיים בבלות ובדוחק רב.

והתוצאה: "לדור ממשיכים" אין סיכויים רבים. ואדרבא: כמה רבנים צעירים גמרו את חוק לימודם, סידרו במשורות מתאימות בחמש השנים האחרונות? הצעירים החרדים גכנסים לישיבות,

רומנטיקה? חברותיו של ישראל הן בנות תנועות הנוער הדתיות, אך גם לאלו אינו פנוי. הרומנטיקה שהוא מכיר: ללמוד לילה שלם, בעזרת קנקן קפה שחור, צנצנת זיתים. רוב התלמידים משתתפים ב"תחרויות" לימודים אלו, הנמשכות עד לעלות השחר, — כשישראל עולה במעלה הגבעה לבית הכנסת, עייף — אך מוכן לבחינות רק לעתים רחוקות הוא מגיע העירה, לראות מעט חיים ואמנות.

האבק לעצמאות

קווים ערפיליים

מקצבי עד מראש התנער המרחב, בא חז מרגעי התסיסה החזקים ביותר, מאז סיום מלחמת פלסטין. אל מול ההתערבות הגוברת והולכת של אמריקה, שבאה ליי גילוי בוועידת המפקדים האנגלו-אמריקאים במאלטה, העמיד המרחב שורה של מאורעות, שהזורים לא הביאום בחשבון. הסיכום הכולל: שוב הסתמך בקוים ערפיליים, רצון עמי המרחב לסולידריות פנימית, לעצמאות חיצונית.

בסוריה התפטרה הממשלה, היציבה ביותר מאז הפיכת חוסני אל זעמי, כשנרדע לעם המרוגז, כי חתמה על הסכם עם עיראק. בפאקיסטן נאסר הרמטכ"ל, כשראש הממשלה האשים אותו בנסיון להפיכה, לטובת מעצמה זרה. אולם המאורעות העיר קריים קרו בשתי מדינות-הספר המרוחקות: פרס, מארוקו.

בפרס הופגז, באופן טראגי, גורלו מחור ייבה-מציאות של אדם, המנסה לתקן את ה"משטר הפיאודלי, בדרך הפיכת-חצר, מלמעלה, מבלי לעורר תנועה מהפכנית המונית. בכל זאת, סימל עלי רומא (ראה להגן). כמו חוסני אל-זעמי המנוח לפניו, את התחושה המהפכנית של שבכה מתרחבת ו"הולכת במרחב, המרגישה כי המצב הנוכחי אינו יכול להימשך.

בכל בירות המרחב נשמעו קריאות עידוד נלהבות לאנשי הריף המארוקאי, ש"קמו שוב לחתום על עצמאותם. הם שימשו נקודת-ליכוד חדשה לסולידריות מרחבית. רק בירה אחת שתקה: ירושלים. מדיניות החוץ הישראלית, הורה והענינה למרחב, המבקשת בני-ברית בין המדינות האימפריאליסטיות של אירופה, גילתה אהדה לצרפתים. ההזדמנות החד-פעמית להוכיח במעשים, כי ישראל שייכת למרחב — ליצור מצע משותף עם עמי ערב, במטרה המשותפת, להבטיח עצמאות, קידמה — הוחצמה.

מרוקו

להבות ברד

"מרעישים את פו!", "קרבות רחוב בי מקנס 1", "אלף הרוגים, מסגדים עולים בי אש 1", "צבא צרפתי משתולל...". כותרות אלו התנוססו, מדי יום, בעתות נות הערבית: תחילה בקהיר, אלכסנדריה, אחרי כי בעמאן, בירות, דמשק ואפילו בקרצ' — בירת פקיסטן. ברחובות קהיר התבצרו יחידות חיילים, שוטרים חמושים, כדי למנוע אלפי מפגינים להתקף מוסדות ורכוש צרפתיים. בומשק הבטיחה ועידת

שוטני מרוקו ובנו

אלף הרוגים

פועלים את עזרתה לערביי מרוקו, הנלחמים באימפריאליזם הצרפתי. בקרצ' הצליח חגי אמין לא-חסייני — שנסע לשם להשתתף בקונגרס המוסלמי, וגשאר — לארגן "יום מרוקו". כל העסקים נסגרו, רבבות מפגינים יצאו לרחובות, כשבידיהם סיסמאות בוז נגד הצרפתים. בטונים, הוכרזה שביתת החדות.

על כל הרעש הזה הגיבה צרפת בתשובה קצרה: דמיון חולני, שמקורו במשרד הוועדה לשחרור ארצות אפריקה הצפונית והליגה הערבית בקהיר.

הכניסה למולדת אסורה

תם של הערבים היתה אחת: הם כינסו ישיבה מיוחדת של הוועדה הפוליטית של הליגה, הזמינו את מוחמד עבד אל-כרים כטאב, ראש הוועדה לשחרור ארצות אפריקה הצפונית, מי שעמד בראש מרד ערבי מריר קו (מלחמת הריף*) נגד ספרד וצרפת. הוא היה פקיד בשירות הספרדים במרוקו עד 1920, כאשר התמרד בהם. בשנת 1921 צבאו הקטן ניצח כוח ספרדי בלתי-מאורגן, ובמרשך שלוש שנים התחזק עד שגירש את הספרדים ממרוקו. אחרי שלכד את יריבו

סינ, האמריקאים תמכו בדרישותיו של הו"צ-מין, ששאף לחופש מוחלט מעול האימפריאליזם הקולוניאלי הצרפתי. כתוצאה מהשפעת האמריקאים, מונה הו"צ-מין ראש ממשלת הו"ד-סינ, אך הצרפתים סירבו בכל זאת לוותר על זכויותיהם הרבות, על מתן שחיין לילידים. התוצאה: מלחמת השחרור של הו"צ-מין, קומוניסט וחתיק שהצליח בדרך זו לרכוש את אהדת הליאומים.

הפעם, החליטו הצרפתים, לא ייתפסו באותו סכך. הם יפתרו את הבעיה לפני

משמר צבאי ליד גשר קסר אדיני, קהיר

אזני מפגינים

היחיד: כאיסולי, הוא התקדם אל עבר הא"זור הצרפתי של מרוקו, בשנת 1925. הצרפתים והספרדים התאחדו ופרצה מלחמה קשה, שעוררה התפעלות בעולם, ואהדה רבה לאנשי הריף. בשנת 1926 הוא נכנע, והוגלה ע"י הצרפתים לאי ראוניון, באוקייאנוס השקט, עד שנת 1947, כאשר התיירו לו לעזוב את האי, לחזור לצרפת. הכניסה למולדת היתה אסורה עליו.

כאשר עגנה אניותו בסואץ, בדרכה לים התיכון, התחמק המנהיג הגולה, פנה למלך פארוק בבקשת חסות. פארוק שמח למלא תפקיד שליט ערבי, המבין במינהגים ערביים אצילים, קיבל אותו בכבוד רב, סיירב להסגירו לשלטונות הצרפתים. השבוע, עמד עבד אל-כרים המווקן (בן 69) בפני הוועדה הפוליטית של הליגה, ההזירה שהמציב במרוקו מתקרב לנקודת רתיחה: כי מתפקידה של הליגה הערבית לדרוש פירוי הצרפתים ממדינות אפריקה הצפונית.

הנציב איננו. כבר בשעת ביקורו ה"אחרון של סידי מוחמד בן יוסף, שולטן מרוקו, בצרפת, היה ברור, כי העניינים מתקדמים בצעדים גדולים לקראת שינויים קיצוניים. השולטן נסע לצרפת על גבי סיירת צרפתית, שהועמדה לרשותו, נתקבל בכבוד על ידי נשיא המדינה ואנשי הממשלה. נערך לו קבלות פנים ונשפים לכבודו, העתונות היתה מלאה התפעלות (העולם הזה 682). אולם כאשר ביקש להכנס במשא ומתן על שינוי תוזה 1912, המקשר את שתי הארצות, נתקל בסירוב מנומס. איאפשר להכנס עמו בשיחות פוליטיות, כי גנרל זואן, הנציב הצרפתי במרוקו, לא היה נוכח. לפי החוקה, רשאי השולטן לנהל שיחות מדיניות עם גורמי חוץ רק באמצעות הנציב הצרפתי, הממלא תפקיד של החוץ בממשלת השולטן. וכאילו במקרה, נשלח הגנרל זואן לסיור מיוחד להודו-סינ, שבוע אחד לפני בוא השולטן.

השולטן חזר לארצו בידים ריקות, לע"מוד מול האשמות מפלגת אליאטיקלאל (העצמאות) ותביעותיה הקיצוניות: להכריז מלחמה גלויה בצרפתים. האמריקאים, המקיימים בסיסי ענק, תמכו בדרישות הלאומים, גם כי הבינו שהשקטת הרוחות ויצירת מצב יציב בצפון אפריקה תהינה לטובתם. מצב יציב הוא: סיפוק דרישותיהם (הזרד קות) של התושבים.

הודרסין שניה. מצב זה היה מוכר היטב לצרפתים, כי קרה לפני כן בהודו

(*) מלחמה זו קיבלה את שמה בגלל הרמה המדברית של מרוקו, הנקראת ריף, שמשמשה בסיס לכוחות הערביים, שדה קרב להתקפות ולפעולות אכזריות.

עלי רומארא צנת ארצה, עם כדור במוח ונגים אחרים בחזהו ובצווארו. מרחק שני צעדים ממנו עמד המולה (קריין) רסטגאר, כשאקדה שולף בידו. בראותו את ראש ה"ממשלה מוטל על הרצפה, כיוון הרוצה את האקדה לגופו שלו וניסה להתאבד. אך השוטרים, שעמדו מסביב, קפצו עליו והכ"דוח פגע בו רק פגיעה קלה. שלושה אנשים אחרים, שעמדו מסביב, ושהיו, כנראה, שר תפיו של רסטגאר, הצליחו להתחמק בין הקהל, בדקרו את אחד השוטרים.

האנגלים התעקשו. שלוש יריות אלו היו נקודת השיא של "ענין רומארא", כפי שכינוהו במסדרונות המגילים ובחוגים הדיפלומטים של טהראן. אחרי שעמד בראש הצבא האיראני, בדיכוי המרד האזרבייגאני בשנת 1946, רכש את אמונו ואהדתו של השאח, שמינה אותו, ביוני 1950, ראש ממשלה. הוא הצליח בתפקיד זה במידה, שהחלו מכנים אותו "איש הברזל". בהבינו כי מצב ארצו על יד השכנה החזקה רו"סיה עדין ביותר, ביטל את הרשיון, שניתן בשעתו לתחנות הרדיו האנגלית והאמריקאית, להעביר את שידוריהן ברידו טהראן. את רצונו בניטרליות שלמה ביטא ע"י חתימת חוזה מסחרי חשוב עם ברית המועצות.

אולם הבעיה האמיתית שעמדה לפניו, היתה בעית זכויות הנפט. החברת האנגלית, המחזיקה את רוב מקורות הנפט בפרס, משלמת לממשלה סכום, המהווה את ההכנסה הלאומית העיקרית. לפני כמה חודשים, הוחל במשא ומתן עם האנגלים, כדי להגדיל את שיעור התשלומים.

תשלומים אלה היו צריכים להחת את קרן הפיתוח, לפי תכנית רומארא, שהיתה צריכה להפוך את איראן מארץ פיאודלית פרימיטיבית למדינה מתקדמת. אך האנגלים התעקשו וסרבו להעלות את התשלומים, על אף דרישות האמריקאים ועל אף הדוגמה, שה"צגה חברה הנפט האמריקאית בסעודיה, שח"תמה על הסכם עם מלך סעודיה, לפי"י תשלם החברה 50% מהרווחים. ביניהם הפסיקו חברות הנפט לשלם, וקופת המדינה התרוקנה.

אינטרסים מנוגדים. לפני זמן קצר, הביא רומארא בפני ועדת הנפט של המגילים נוסח הסכם חדש עם חברות הנפט, שלפניו יועלה שיעור התשלומים. "זהו הדרך היחידה, בה אפשר לפתח את איראן" — הוא הכריז. "הלאמת שדות הנפט לא באה בחשבון, כי חסרים לנו הידיעות הטכניות וההון הדרוש לנהל ענין כזה."

מלים אלו לא הצליחו לשכנע את חברי הוועדה, ההצעה לא הובאה אפילו בפני המגילים. במקום זה עורר ראש הממשלה את חמתם של שליטיה האמתיים של איראן: בעלי האחוזות ואנשי הדת, ששנאוהו כי תכניותיו חותרות תחת מעמדם. גם מפלגת סודה הקומוניסטית (והבלתי חוקית) הצטרפה למחנה האופוזיציה, כאשר נתברר, כי בריטניה תמשיך להתחזק בשדות הנפט. בחודשים האחרונים הפכה התנגדות זו, של שלושת הגורמים, התקפה פרועה. גם חצר המלכות אישיותו של רומארא. גם חצר המלכות היתה רווייה אינטריגות: הנסיכה אשרף, אחות השאה, שידלה את אחיה לסלקו ול"מנות במקומו את עלי סוהילי, ציר פרס בלונדון (העולם הזה 694).

להלאים או לא להלאים? מיד לאחר ההלויה כינס השאה את המגילים בישיבה סודית, כדי לדון מי יהיה ממלא מקום הנרצח: אך קשה היה למצוא אדם, שיסכים להכנס לתפקיד קשה זה, לעמוד בראש מדינה העוללה להיות שדה הקרב, הראשון במלחמת העולם השלישית. ממשלת רומארא התפטרה. השאה מינה מדינאי זקן כראש ממשלה זמני, עד אשר הסכים חוסין עלא, שגריר בושניגטון לשעבר, לקבל את ראשות הממשלה.

באותה שעה כינס גם ד"ר מוסאגר, ראש סיעת האופוזיציה — חזית לאומית, את ועדת הנפט של המגילים. מתוך 18 חברים, נוכחו 15, שהחליטו פה אחד להלאים את תעשיית הנפט. החלטה זו תהפך לחוק, רק כאשר תאושר ע"י המגילים.

או תעמוד בפני השאה הברירה: לחפש שותף אחר (רוסי?) כי אין באפשרות הפרסים לנהל את התעשייה בעצמם, או למנוע העברת החוק ע"י פיזור המגילים והכרזת בחירות חדשות, לפי סמכויות החוקיות.

מנים-שולחן

הגברות הצעירות סרבו

קשה לדעת, אם הרחקתן של שחקניות טניס-השולחן מישראל (לייפניך אליזבט, גולדמן שרה) מהאליפות העולמית בסניט-שולחן, נובעת מחוסר מלחמה, ששיגיה עליהן, או בגלל רצון המארגנים, להפטר מישראל.

אחרון לתחרות. הגברות הצעירות לייצג את ישראל ביתר כבוד מאשר הגברים. בשני המשחקים היחידים, שבהן נטלו חבל, הפסידו בשיעור של 2:3 (לצ'כיה) ו-2:3 (להודו). הגברים הצליחו בפגישותם להפסיד במשחק, עם צ'כיה, ארצות-הברית, שווייץ, פורט (0:5), הודו (3:5). נצחון אחד נפל בחלקם, במשחקם נגד יוון — 5:0. למשחק השלישי לא הצליחו לגייס ברות להגיע. בתחילה הודיעו שחקניות הנבחרת המצרית על סירובן, להפגש עם הישראליות, מטעמים פוליטיים. הדעה שרויה זה בין הנבחרות היתה, שהמצריות תפסקנה לשחק, אך אחר-כך נסוגו מארגני התחרות. האיום על הוצאתן לא קיום, במקום זה נחלו המארגנים באיחור הישראלי.

נדורגל

בלי אלי פוקס

הליגות הנפרדות ל"הפועל" ו"מכבי" נמשכות בהתאם לתכנית, בגביע "ידלעשרה" של "מכבי" אין חלות הפתעות. קבוצת "מכבי" תלאביב (בלי אלי פוקס) צועדת מחיל אל חיל, התלאביבים צועדים בראש טבלת הליגה, כשלושתם 6 נקודות מתוך שלושה משחקים. במשחקי הגביע של "הפועל" נופלות הפתעות את העליונות נוטלת בינתיים קבוצת "הפועל" רמת-גן (4 נקודות). "הפועל" תלאביב, שהפסידה לפני שבועיים לירושלמים, לא יכלה לגבור על שחקני "הפועל" ראשון-לציון, נפרדה מהם בתוצאת התיקו (1:1).

נדורסל

ליגה פנימית

עד עכשיו קוימו משחקים פרטיים בכדורסל, בגמנסיה העברית "הרצליה". נבי חרות של כמות שונות צצו והתפתחו, וכדי להוציא את המרץ המצטבר על ספורט מועיל ומבריא, במקום על פוליטיקה, נערכו משחקים ידידותיים בין המחלקות. **יותר טוב גביע.** כאשר המתח במשחקים ידידותיים ירד, נמאס העניין לתלמידי

לפי הסכמים גמר. לאחר שורת משחקים בין הכתות, הגיעו שתי השביעיות לגמר: חקלאית וריאלית (א-ב). משחק הגמר נערך על מגרש הגמנסיה, בנוכחות קהל המנהלים, המורים והתלמידים. לכל אותם הנאספים לא נגרמה אכזבה — המשיח עמד על רמה גבוהה. מיד עם שריקת השופטים (צ'כיה ואהרן) פותחת הריאלית בהתקפה והיא שומרת על יתרונה עד סוף המחצית — 14:12. במחצית השנייה משנים החקלאים ואף רוכשים יתרון עם סיום המשחק — 32:18. החקלאים מאיר ואבנר, בהגנה, ואורי ומוניה בהתקפה, סייעו לג' צחון. בריאלית התבלט אריה.

מעניינת העובדה, שבליגה הכללית הצליחו שלוש שביעיות (איה השמיניות, האם הן עוסקות בלמודים?) לתפוס את המקור מות הראשונים. החקלאית אספה 12 נקודות מתוך ששה משחקים. בין הריאלית והספרותית התנהל מירוץ נקודות, אך הגמר לא נגמר: שתי המגמות אספו 8 נקודות והן מאבק ביניהן יהיה במשחק גמר מיוחד.

תלמידים לעומת אנדרות. בזמן שהספורט, בין האגודות הקפואות, חדל לעניין את הקהל הרחב בגלל הניחון, הרי יומת התלמידים ברוכה. כאשר הארגון, השיי פוט והמשחק נערכים ע"י התלמידים עצמם, מובטחים גם העניין, ההתלהבות והמתח. בתי-הספר האחרים יכולים ללכת בעקבות הגמנסיה "הרצליה" (אם כי בית הספר התיכון "גאולה" ו"שלוה" הקדימו). והמטרה היותר רחוקה, היא לארגן ליגות בין בתי הספר בתלאביב ואח"כ תחרויות תלמידים בין הערים, הכפרים או המחוזות.

התאגדות

לא בתור יהודי

מאחר שמחזקון ההתאגדות לחובבים, "קיאוס", בלונדון (מועדון לא יהודי), אר"ן תחרות מקיפה של חמשה זוגות, נגד מועדון גרמני, הודיע מר אדוארד תיאודור גולדברג, סגן יושב-ראש המועדון על התפטרותו מתפקידו. במכתב ההתפטרות מס' ביר גולדברג למוזכר המועדון: "החייפוש אחר מתאגרפים גרמניים הוא, לדעתי, משיגה חמור או העלבה מכוננת לזכרם של אלה, שנלחמו ומתו. עלינו לזכור, כי עדיין לא עברו שש שנים, מאז הפציצו מטוסים גרמניים את לונדון ושלטונות הכלא של גרמניה הנאצית עינו אזרחים מכל הלאומים.

אנשי השביעית החקלאית ב"הרצליה" באמונים*

משחקים פרטיים, יומה עצמית

אינני יכול לשבת בתפקידי במועדון, השו"כ את כל הדברים האלה. גולדברג הודיע כי בין מתאגרפי המועדון ישנו מתאגרף ספרדי במשקל קל, אני די סנטוס, שהוריו נרצחו על ידי הפצצות הנאציות בספרד. סנטוס וחברים אחרים של המועדון הודיעו כי לא יתאגרו, ונראה כי רב להתגלות על פני המים, יכולה להתבשר בשיחה של סופר ה"גיאויס קרוניקל" עם לובט, מזכיר הקלוב, הודיע האחרון, כי הוא שואג נאציזם, אך השלטונות באנגליה ובארצות-הברית הקלו ודורשים קירבה הגרמנים, מדוע לא יעשה הדבר גם בשטח הספורט. גולדברג הודיע לאותו סופר, כי יהדותו אינה סיבת מעשהו.

מלחמת העולם

זנות במים

כששכבה הסערה הראשונה, שקמה בבית הנבחרים הבריטי, עקב ההודעה שאדמירל אמריקאי יפקד על ציי האמנה האטלנטית, החלו הבריטים הנאים להתרגל לרעיון המשיח פיל, כי חבריהם האמריקאים אינם רוחשים עוד אמון לכושר הימי הבריטי, מתיחסים

אזה פירון, בעזה וידידה*

דבורה הנביאה, מאדאם פומפדור

יותר ויותר. היא אירגנה את האגודות המקצועיות, שבהן בהן כל אופוזיציה, הפכה אותן סניף ממשלה. היא ייצגה את המדינה בווזן לארץ, כבשה את לבו של פראנקו השמנמן, של האפיפיור הרוזן, היא שיכנעה את בעלה, להראות יד חזקה לאילי הביזנס האמריקאים, לסחוט הון תועפות מן האוצר הבריטי תמורת הבשר החיוני לאנגלים. אזה ניהלה גם את התעמולה הביתית של חוץ. דוגמא: חוץ הברית, כי הוריד את הוצאות משק הבית שלו מ-12000 ל-1200 פו, ע"י כך שנטע ירקות בגנו, גידל פירות ותרגולות לתזונתו הפרטית. העם שלנו זורק מדי שנה בשנה חצי מיליון ראשי בקר לתוך פחי האשפה, הכריז חגיגה, "בשיירים שאנחנו מבזבזים בכל יום, בבואנוס-אייירס, אפשר להאכיל כרך אירופי שלם במשך שבוע..."

"האשה הזאת." בני החברה הגבוהה אינם יכולים לשכות, שאזה דוארטה דהי פירון החלה את הקריירה שלה ככוכבת קולנוע, מכנים אותה "האשה הזאת". אולם בפי רבבות הפועלים והעניים, אזה היא "אניטה שלנו". האשה המוסיטה את ידיה העצוגות ללילי העם, קוראת להם "חברי היקרים, חסרי הכותנות". לא כל הצלחותיה של אזה, בקרב מעמד הפועלים, הושגו כדיבורים בלבד. מאז נטל לידיו הגנרל הלאומי את השלטון, בעזרת הצבא ובתמיכתם המוסרית של הפועלים, חלו רפורמות עצומות במדינה: גשבר שלטון בעלי האחוזות, הועלה השכר, קוצצו שעות העבודה, הורד שכר הדיירה, הוענקה פנסיה לפועלים המגיעים לגיל 50, משכורת 13. רפורמות אלה השניאו את השלטון על מעמד הבינוני, אך קרבו את מעמד העובדים.

קול חנוק. בראש משלחת של מפלגת הנשים הפירונות התייצבה אזה לפני חוץ, הגישה לו שי שערן-זהב, הציעה לו, נאופן רשמי, להציע את מועדותו, בשנית, בבחי"רות לנשיאות בשנה הקרובה. "יתכן שהפרנו את פקודתו של נשיאנו הגנרל", דיקלמה אזה, "אולם פעמים רבות בהיסטוריה הפרו אנשים את פקודת ממשלתם, כדי להציל את מולדתם. כך נוהגות גם אנחנו: אנו מפירות את פקודתך, כדי להציל את מולדתנו בשנה הבאה, אנו נציל אותה בעזרתך של איש אחד: פירון."

הנשיא הגנרל נראה כאילו לא יוכל להשיח על רגשותיו הסוערים. בקול חנוק השיב: "בשעה שאני מודה לגברתי, נשיאת המפלגה, רצוני לבטא, בפעם הראשונה בציבור, באיזו מידה אני מודה לה עזבו עבודתה הגדולה... אין לתאר כלל את פעולתה של אשה זו, שהגנרל העמיד אותה לצדי..."

* מימין: אזה, חרדנית דונתם, חוץ פירון.

תשבץ

בלעדיו לא יופיע חטולם הזה: (199) דבר שהושג: (200) מוצעה: (201) ידיו: (202) שחקנית שהתפרסמה בשל שוקיה: (204) סימן נגינה: (206) תקופת זמן בלתי מוגדרת: (207) צמח השדה: (208) בלי רוח היים: (209) נמצא בעליה מתמדת: (211) חברה העוסקת רק במים: (214) דין וחשבון: (215) ציץ: (217) מצחיקה: (219) כל מפלגה מתמרת לייצגם: (223) יחידות שמר: (225) מקצועו: (226) עוף טורף: (227) חטא: (228) מכניסה כספים לארץ: (236) נגדלול מאז קום המדינה: (238) דבר מפריע: (242) מרוב עצים אין רואים אותו: (243) סיבה מספקת: (244) שמים בו כסף: (245) בלשון אלוטואים: (247) ביקור לא מצא חן בעיני הש"מאל: (250) בירת ברזיל: (252) צחות: (255) שמו הפרטי של קומפוזיטור שנאשם בפורמליות: (257) שליט סין: (259) נקי: (260) ראש ממשלת אפריקה הדרומית: (261) איש דת: (263) מחסה מפני הפ"צ: (265) בנגוד לתוהו ובוהו: (266) לא רע: (267) חבר האופוזיציה באנגליה: (269) קול חזר: (270) שמו הפ"רטי של מקבל פרס נובל לשלום: (271) בריטניה: (272) עוסק באמנות: (274) נוזל אדום: (276) איוריו: (277) נורחגי מפורסם: (279) דעה: (280) מבהיל נשים: (282) סיר מן מוסקלי: (284) התרחקות הפרקים: (285) סופה: (286) בבקשה: (288) סופר גרמני ("יוסף המשכיר"): (289) נרחיק: (290) מורע: (293) תעופה: (296) אינו ר"חש כבוד: (297) לא ערום: (299) מלקקים אותו: (303) מתפקידה של אילת: (305) צלחת גדולה: (307) למעלה: (308) מטבע סיני: (309) פרק חיבור בורע: (311) שגי ריר אדום: (314) מוסיק טעם לאר"ל: (315) יותר נמוך: (317) כל הליגה יצאה להגנה: (318) עוף טורף: (319) הח"למה: (321) שוכן בשער האשה: (322) גר: (323) ארכיבישוף (בערבית): (324) עיר בע"בר הירדן: (325) בהמת עבודה: (328) מפריע לשכן וגם לך: (330) יחידת דיוור בבית הסוהר: (331) מלת שאלת: (332) הסתת חושים: (334) בטן האשה: (336) מקלע בריטי: (337) אחד הבנים ב"מות הסוכן": (340) משקה לבן: (341) גבורת "שער הנצחון": (343) אבא של רותי: (345) חלק קבוע בתפירת הישראלי: (346) הצד הא"חורי: (347) נציג הודו באו"ם: (348) מפתח הפתח: (349) פראי: (350) נהר באיטליה: (351) כן: (352) לא עבה.

הפרסים: בין פותרי התשבץ, שימ" ציאו את פתרונותיהם למערכת תוך שב" עיים (חותמת הדואר עד 29.3.51), יוגרלו הפרסים הבאים: (1) סימל הלוח וחזור לאילת: (2) "משלי קרילוב" (מהד' רביעית); (3-4) "הטור השביעי" ג. אלתרמן; (5) "הרחק ממוסקבה", אויב, שלושה חלקים: (6-7) "בין הבריות", מ. גורקי; (8-9) "חניבעל", מירקו ולוסיק; (10) "סילול הנצ"רות המתות", אנה סגרס.

בתרון תשבץ 59

מאוזן: (1) פת"ג: (5) הרמן: (9) רוברסון: (13) הא: (15) זוי: (16) לר: (17) רות: (18) ניסן: (20) דיו: (21) הל: (22) גוא: (23) גז: (25) קם: (26) יוד: (28) רמוס: (30) מטבח: (33) רוא: (34) אף: (35) כג: (36) יחי: (38) כן: (40) חורי: (41) ואסר: (43) ססח: (44) פס: (46) רך: (48) 10: (49) סלאח-אדין: (53) סנבר: (54) שמאל.

מאוזן: (2) ת"ר: (3) בור: (4) גב: (5) הס: (6) רור: (7) מן: (8) סהרה: (10) רויאל: (11) טוס: (12) סדום: (14) אולימפוס: (16) ליק"סאכס: (18) נו: (19) נגד: (22) נדבב: (24) זמיר: (27) יחידת חשמל: (29) 11: (31) חגו: (32) טיפא: (34) אחפר: (37) חד: (39) נחור: (42) ארה: (45) כלב: (47) צים: (49) ס"ן: (50) אד: (51) דש: (52) נא.

פרסים לפותרי תשבץ 58

(1) פרץ שור, בית ישראל, רח' רפפורט, ירושלים
(2) שמואל גינגס, רח' ארלוזורוב 30, חיפה.
(3) זכריה ראובן, בית חלוצניוק, נתניה.

תדוש תשבץ ענק (60)

את התלוש דלהלן יש לצרף לפתרון ולשלוח למערכת העולם הזה, ת.ד. 136 תל-אביב. על המעטפה יש לציין "פתרון תשבץ ענק". אין צורך לתלוש את כל העמוד.
הסם
הכתובת

המה: (70) בינן ובין המיטה: (71) יורה פצצות: (72) הנשיא השני של ארצות-הב"רית: (73) העברה לבעלות האומה: (74) צ"ר של מפגן פוליטי: (75) מריבה: (76) טוף: (77) צפור שחורה: (78) שר החוץ בממשלת צ"מברלין: (79) לא יפה, בשפת ילדים: (80) סופר גרמני ("נרקיס וגולד"מונד"): (81) חנויות כלבו לחילים: (82) בפנים: (89) גזוזת שערות מפורסמת: (91) מה שבחור רוצה: (93) צלום על מת"כת: (94) מה: (95) מצעד: (96) שכיבה על הגב: (98) מטרות הקומוניזם: (100) תפקיד הצבא: (102) רוח: (103) מאור ה"רומנטיקה: (104). תת-מקלע: (105) ההיפך של דקות: (107) דרך חיים: (108) מטע גפ"נים: (109) חורבן: (110) האשה מסתירה אותו: (118) קצין גבוה: (120) תוספת למחיר הסיגריות: (123) חוסר תוונה: (125) תקין: (127) תנור: (128) כל טוראי מקלל אותו: (129) דומה למיק עבניות: (130) אחז-עשר: (133) מאור: (134) לא רחב: (135) בית נבחים: (136) יוצא לאור העו"לם: (137) דוד ירש את אביה והתאהב

מאוזן: (2) זרוע צבאי: (3) אם הר"בה טבחים מטפלים בו, הוא עלול להל"קקל: (4) נהר בסיביר, שנתיבו שונה ע"י כוח אטומי: (5) מחבר "אופירה בגורשי": (6) משקה ממוצא סיני: (7) מתנה: (8) ה"חלק הקשה בגוף: (9) שומר עדר: (10) פרח: (11) מיץ הנוזל מן הפה: (12) גבול

התזמורת הישראלית בארה"ב

מאחורי הכמח: כנרית עזיזה רוזנברג, סרגיי קוסוביצקי המוסיקאים היו שבעים

בהפקסה: שתיית תה קוזקטיבית של בני הרוח הקהל נאסר צמא

מערב ישראל: (14) ממנו יוצא הכדור: (15) מעל לעינים: (16) מקור מי תהום: (17) הספורט הלבן: (18) פילוסוף אנגלי: (19) ספר תורה (ר"ת): (20) מראה: (21) חברה מונית: (22) נשק אישי: (23) בן ישי: (24) תואר הולנדי: (29) נפשיה: (31) מעשה ידים: (33) חייל לוחם: (34) כרוז: (36) עובד: (38) הנהלת המדינה: (40) גם זכר וגם נקבה: (41) אינשטיין גילה עוד אחד: (42) שווי: (43) הדתיות מתנגדות לו: (45) מגדל גבוה: (46) כהן גדול בימי ל"שופטים: (47) מנע: (48) לא די: (52) נערך בפורים: (54) אוירון סובייטי: (58) שמו הפרטי של מנצח קומפוזיטור: (60) ממיס"די איטליה החדשה: (63) אשת ציאנג קיי-צ'ק: (65) שמו הפרטי של ראש ממשלת הודו: (67) קיפולים: (68) ארץ גיטריסלית: שדגלה הוא צלב לבן: (69) פרסות הב"מערב ישראל: (14) ממנו יוצא הכדור: (15) מעל לעינים: (16) מקור מי תהום: (17) הספורט הלבן: (18) פילוסוף אנגלי: (19) ספר תורה (ר"ת): (20) מראה: (21) חברה מונית: (22) נשק אישי: (23) בן ישי: (24) תואר הולנדי: (29) נפשיה: (31) מעשה ידים: (33) חייל לוחם: (34) כרוז: (36) עובד: (38) הנהלת המדינה: (40) גם זכר וגם נקבה: (41) אינשטיין גילה עוד אחד: (42) שווי: (43) הדתיות מתנגדות לו: (45) מגדל גבוה: (46) כהן גדול בימי ל"שופטים: (47) מנע: (48) לא די: (52) נערך בפורים: (54) אוירון סובייטי: (58) שמו הפרטי של מנצח קומפוזיטור: (60) ממיס"די איטליה החדשה: (63) אשת ציאנג קיי-צ'ק: (65) שמו הפרטי של ראש ממשלת הודו: (67) קיפולים: (68) ארץ גיטריסלית: שדגלה הוא צלב לבן: (69) פרסות הב"מ

מאוזן: (1) אי"תלות באחרים: (7) עני"נן מחירי לב: (13) מנהיג צ"כי שהודח: (20) קיבוץ ארץ-ישראלי "א" של השומר הצעיר: (25) הנביא מענות: (26) בריות: (27) רגישות יתר: (28) קורא למתפללים: (30) שאון היוצא מן הפה: (32) כלי חפירה: (35) ארכיגמון ישראלי: (37) משערי הארץ: (39) רעל: (41) ציוד מפלגתי לק"ראת הבחירות: (43) בן ניקר היושב בין היהודים: (44) עוף טורף: (46) עץ: (48) אומה: (49) אסור על המוסלמים: (50) הש"גחה: (51) העונה המתקרבת: (53) שאריות: (55) יחידה צבאית: (56) קובץ: (57) ילד: (59) נתיב: (61) מבני יעקב: (62) חייב: (64) הצלה: (56) עני: (67) בריגדיר יהודי שנהרג בצפון אפריקה: (69) עוד לא: (71) רקדנית בלט (שם פרטי): (73) גורל של המהפכה הצרפתית: (75) מרמה: (77) שמונה: (79) אשת פארוק הראשונה: (81) להבה: (83) הטיטואיסט הראשון: (84) אויבו של"מאז צה"טונג: (85) מעבר: (86) בעלה לשיעבר של ברברה סטנוויק: (87) שמה הפרטי של אשת מלוא: (88) בן הכת ש"שליטה במצרים עד ימי מוחמד עלי: (90) תנופה: (92) ריב: (93) כמו כן: (95) כלי זמר מעור מוח: (97) שם גרמני אופיי"ני: (99) נהר החוצה את סיאול: (101) ח"כ מסייעת מפא"י: (103) קשר: (105) חלק צמח: (106) מעורבת בו, הוא עלול להל"תופעה הוליבודית אופינית: (111) ליד נצרת שרכש לו שם: (112) מטבע ישראלי: (113) קו מבדיל בין מקום למקום: (114) קילקול: (115) בסא נמוך: (116) קטן: (117) בלעדיו איאפשר לחיות: (119) משם בא אברהם: (121) שכנת תל-אביב: (122) נחל אכזב: (124) תשלום על חפץ: (126) קאריקטוריסט אנגלי: (127) צורה להפצת עתונים: (129) צייר אמריקאי ממו"צא ספרדי: (131) מלת הגוף לנסחרים: (132) הן: (133) מסמר קטן: (135) חלק ממנגנון יריה: (137) נישא: (139) גביא שהכתיר מלכים: (140) מתקן צנורות וב"רוים: (142) מנהל מוויאון תל-אביב: (144) דוהרת בארץ: (146) היבשת החמשית: (149) לא קשה: (150) משיגים אותו בקושי: (151) קול אדיר המלווה את הברק: (152) זמן חי אדם: (153) נוכר לעיל: (154) חבר ממשלה: (155) א חוק: (156) בקצה הזרוע: (157) אחד משבטי ישראל: (159) גפח נשמתו: (160) בית מעץ: (161) הגאה: (166) ארוסתו של פרוק: (170) גאות הנשק העברי: (170) א) עתון המסיף לשותף עם הערבים: (172) מלכודת: (173) לפני: (175) המחנה האנטיקומוניסטי: (176) רמה: (177) סקירה: (178) מנות שחולקו לפי שיטת הצנע במדבר: (179) עורף: (180) ניגוד: (183) הפארת: (185) שחיתות: (186) שם כבוד יהודי: (187) חיוני לאשה מודרנית: (189) חיה טורפת: (190) עסקו של ד"ר יוסף: (194) מעשה: (196) תורת האמונה: (197) השם המפורש: (198) פרס החליטה להל"אים אותו: (199) אינו משועבד: (203) טפול בתרגולות: (205) הנוער מחפש אותו: (207) משפט: (208) נתון לרצון אחרים: (210) ישן: (212) נגישות: (213) מפקד גדוד: (215) גויה: (216) מתקשט: (217) מלת הש"אלה: (218) עולה גרמניה: (220) מכסה את גוף האדם: (222) מקום רכזו התציר: (223) ציוד צבאי עתיק: (224) ארגון בני-לאומי חשוב: (226) זע: (229) גניבה: (230) התפרסם בשל אהבתו לנגן על גבל: (231) יתד כפיסה: (232) מלוקם התישבחות: (233) נמצא מעל לראש: (234) מסיר את הכתוב: (235) המהפכה הקומוניסטית נכשלה שם: (237) שורר הרים סמוכים זה לזה: (240) סיאם: (241) עיר נמל: (244) זר: (246) יחידת חשמל: (248) אהוד לע ההמון: (249) שלטון: (251) סגן מניסטר החוץ האמריקאי: (253) במאי "האדם הש"לישי": (254) אנשים אוהבים את הפרי עצמו, ותולעי המשי את העלה: (255) מספיק: (256) שמר בהמה: (258) פוליטיקאי שנר"צח: (264) אריג: (268) בירה במרחב: (272) אשת אביו: (273) בירת סטוריה: (275) החבר הנאמן ביותר של האדם: (276) משה: (278) צמור: (279) כבי: (281) מיכל מים: (282) לנצח: (283) נשיא ממושקף: (285) שמו האמיתי: דו"גשיל: (287) גדול במספר: (288) אחראית לתוכן העתון: (290) שחקנית אמריקאית אקסוטית: (291) מטבע צרפתי: (292) קטן: (294) לא גדול: (295) בעל האם: (297) מילל בלילה: (298) חווה עתידית: (299) קומפוזיטור גרמני: (300) עליו: (301) יחידת חשמל: (302) אבר רואה: (304) רב סמל: (306) ראש הה"פכה הסורית הראשונה: (310) חצי סיס"מת אצ"ל: (311) נושא מכתבים: (312) יושב ראש (ר"ת): (314) שבק חיים: (316) סגן מפקד מחלקה: (318) צעיר: (320) ישן:

סרטים

שבעה ימי חרדה

כאשר פרופסור וילינגטון, העוסק במחקר קר אטומי בשביל הממשלה הבריטית, החל לפשפש במעשיו, גילה לפתע שהוא עלול לגרום סוף לעולם. הפצצה הנוראה, שאותה עמל לפתח יכולה להביא הרס, השמדה במידים עצומים. הוא גנב מן המעבדה את אחת הפצצות הללו, שלח מכתב אל ראש הממשלה: יודיע ראש הממשלה, שבריטניה חדלה ליצור נשק אטומי, אחרת יהרוס הוא, וילינגטון, את מרכז לונדון כעבור שבוע (העולם הזה 696, 689).

זהו נושא קולנועי מאד, ביחוד בידוי הבמאים רוי וג'ון באולטינג. רוי השתתף בכתיבת התסריט, בעריכה, כמו כן הפיק את הסרט, בעוד שג'ון ביימו. משרד המודיעין הבריטי נתן גושפנקה ממשלתית שאף שרה לביים בלונדון מספר צילומים יוצאים מגדר הרגיל. לפי הסרט, אין המסמך מציג ליתר לגלות את מקום המצאו של הפרופסור, הצבא נוטל לידיו את השלטון באזור הסכנה, מפנה את כל התושבים. תמונות הפיגוע ההמוניות משאירות את הרושם הגדול ביותר: הן בגלל מספר המשתתפים בהם, הן בגלל העריכה המצינית של התמונות שצולמו (חלק מהן באקראי, לא לפי התסריט).

בניגוד לקארול (האדם השלישי) ריד, אין האחים באולטינג משיגים את המתח בעזרת תצלולים מלאכותיים, ע"י הבלטת

ברי ג'ונס, (7 ימי חרדה) אל השיא, בצעדים איטיים

המשונה, הבלתי גורמאלי. הם מצלמים את החיים בפשטות מקסימאלית. הסרט מאוכלס דמויות רבות ואופייניות יותר טיפוסים מאשר דמויות. אין כל מאמץ לחדור, לחשוף את הפסיכולוגיה של האנשים. שבעת ימי חרדה אינו סרט עמוק; זהו סרט מעניין, מבחינה טכנית הוא יותר מדי מושלם במקומות רבים. המעברים מפרק אל פרק

כמו מלכים - באוטובוס

בקרוב הרכבת, בדרך מדובר לסן פרנציסקו, הגיע ליד מנגני התזמורת הישראלית, הנמצאת עתה מעבר לים, גליון העולם הזה (692), ובו רשימה על ביקור התזמורת בשיקגו כתובה בידי סופר העולם הזה, שגילה אל התזמורת דברי ההערכה של עורך מדור המוסיקה, שנוספו לרשימה, עוררו את רוח המוסיקאים, שדעתם לא נחה עליהם.

דבר זה נודע למערכת מתוך מכתב שנתקבל השבוע מאחד המנגנים. הנה קטעים מתוכו:

אף אחד מאתנו לא השלה את עצמי בתקווה, שהתזמורת הישראלית יכולה לתחר בתזמורת אמריקה. הללו מושכות מוסיקאים מכל העולם על ידי המשכורות הגבוהות (לעתים למעלה מ-250 דולר לשבוע). אנב, בתזמורת ניו יורק מגנן גם צבר אחד. על המוסיקאים האמריקאים לשמור תמיד על מקומם, כי התחרות רבה. המנוח דין דיק סון תיאר את המצב: כשאחד המנגנים טועה בשעת הקונצרט, מושיט המנוח כלפיו שתי אצבעות פרוש הדבר: עוד שבועיים של משכורת, אחר כך -- פיטורין... למרות כל אלה, מבקר ישראלי שאינו סובל היה מוצא ליקויים גם בתזמורת האמריקאית, שג'ינתן בקונצרט רחוקה מאותה שלמות הידועה לנו בתקליטים. נוכח כל התנאים האלה, היה מצבה של התזמורת הישראלית רע בהרבה, ואם, לאחר שנגנו באולמות שאיננו רגילים בהם, בהעדר שנים מהמנגנים הראשיים, קיבלנו בקורת כזאת -- שארנו.

מוטב להיות צמא. כותב המכתב טוען, כי בארץ מסלפים את הידיעות על הצלחת התזמורת. כי מאות בקורות על הופעותיה היו טובות מאד. אשר לדעה, שהתזמורת מעטה לגנן יצירות ישראיות -- "הרי מי כמונו יודע, מה מועט מספר היצירות הישראליות, המתקבלות על דעת הקהל... אני סבור, שטוב עשו האחראים לתכנית, שהעדיפו להשאיר את הקהל צמא למוסיקה ישראלית, מאשר לרחותו יתר על המדה."

אמנם, לא כל הכרטיסים נמכרו בקוני צרט במונטריאלי, טוען המכתב. נשארו שם אלפי כרטיסים בקופה. אך האולם מכלי שמונה עשר אלף מקומות, נמכרו 12 אלף.

אך הקהל שהופיע, גם אם לא מלא את האולם מבחינת המקום, מלא אותו באהדה, הבנה, התלהבות.

שלושה הגדולים של צרפת. אנשי התזמורת נתקבלו, לדברי כותב המכתב, בכבוד מלכים. בפילדלפיה הובלה התזמורת בחוצות העיר, משמר שוטרים נסע בראש האוטובוסים. "אמנם נכון", מציין כותב המכתב, "מלכים אינם נוסעים באוטובוסים, אך הכבוד הזה היה בלתי רגיל!" לאחר הקונצרט הוזמנה כל התזמורת לארוחת ערב אצל ראש העיר. הארוחה היתה כשרה בתכלית.

"בין האורחים, שהוזמנו לשמוע את התזמורת, היו המנצחים שרל מינש, פייר מונטה, פול פארה. זה, האחרון, נוכח גם במסיבה לכבוד התזמורת -- אות לחיסול הריב, שכה הרבו לכתוב עליו בארץ..."

אהבה, חי חיי נזיר בביתו המפואר, מוקף להקת משרתים סודאניים, הפוחזים מפניו פחד מוח. בשלילה הקטנה, שארת-בשר מיר תמת, באה לביתו, משתנה הכל: היא מסירה מעליו את המשקפיים, מגלחת לו את השפם, מתברר, שהבייח-סופר הוא צעיר, יפה למדי (לפי מושגים מצריים), מוכן להתחתן.

לוא נשא הבין את לילה לאשה, היה הסרט נגמר בכי טוב. אך המצרים

לורטה יאנג, ואן ג'ונסון ("אמא יצאה ללמוד") אל הישועה, ברכבת מהיר

רצו להסריט, הפעם, טרגדיה: הבין נשא אחת, בוגדת, בסוף מתגלה הכל, ובדי רועותיה של לילה מסיים הבין את צרותיו (ואת הסרט).

למרות משחקו המשעשע של בישראל וכים, אחי הבין, משתדל הסרט להיות טראגדי. משום כך אין הוא מגיע לרמה הגבוהה של סרטי תחיה קאריוקה ולדיקור דיהבטן שלה. אולם בכל זאת, הוא מצליח למסור תמונה נאמנה של אורח האריסטוקרטיה המצרית, המתנוונת בעושרה. הרקע המקומי הזה, על שירי הערביים העצובים ושקיעת-החמה על גדות הנילוס, נותן לצופה להינפש מן השיעמום ההוליוודי הרגיל, ומערער את בטחונו של עמי המרחב המדינאי-מערות או אוכלי-אדם.

הסרט המצרי. הסרט המצרי הראשון שצולם בשנת 1915. שמו: "פאת בית הראינוע" והוא מראה את בעל האולם יושב על שרפרף בכניסה ומעשן נרגילה.

בשנת 1927 צולם הסרט הארוך הראשון, השנה הוסרטו למעלה מחמשים. שמונה אולפנים פועלים בקהיר ואחד באלכסנדריה. מועסקים בהם עשרת אלפים עובדים המאורגנים בארבעה איגודים מקצועיים: של שחקנים, מנגנים, טכנאים ואומנים.

מספר בתי הקולנוע במצרים מאתיים וחמשים. בכל שאר הארצות הערביות גם יחד יש אותו מספר של אולמות. זמן הצולמים הממוצע לסרט: ששה שבועות.

מוסיקה וריקודים הם דברים מובנים מאליהם בסרטים מצריים. לעת עתה נעשו רק נסיונות בודדים להוציא לאור סרטים הדונים בנושאים סוציאליים בלי תוספת הנופך הריקודי-המוסיקאלי, כמו "הצ' וואהי, סרט של קאמאל סלים ופס-עו של אבי י"י, סרטו של הנרי באראקאט.

הגיגונים יתר על המידה. האחים באולטינג יודעים היטב את אמנות הקולנוע, את הסכניקה: הם שולטים בה כידים אמנות ובטוחות. כל תמונה בסרט מובילה אל השיא בצעדים איטיים דוחקה, לא במקצב מסחרר.

אמא יצאה ללמוד

המכללה האמריקאית היא קיבוץ צעירים אתלטיים, נערות יפות חולות אהבה, פרופי

סורים צעירים מאד, שוטים במקצת. זאת המסקנה הנובעת מאמא יצאה ללמוד -- סרט המתואר על ידי הפרסומת "קומדיה משעשעת ומרנינה לבבות".

אמא יצאה ללמוד היתה צריכה להיות קומדיה, הנשענת בעיקר על השחית. אבל השיח שלה הוא בליל משפטים חסרי תוכן (וסנון), סוניטות שקספיריות. אך סוניטה שקספירית, למרות היופי הרב הצפון בה, נשמעת מגוחכת, כשהיא יוצאת מפיו של שחקן כוואן ג'ונסון, למרות שהחלק החשוב ביותר של כשרונו המשחקי -- הנמשכים שעל פניו מוצאים כאן את ביטויים המלא הודות לצבעים "טבעיים", בהם מצולם הסרט.

את הסוניטות מדקלם ג'ונסון פעמים, לראשונה בכיתה, בשיעור הפתיחה של הסימסטר. המטרה: בלתי ברורה, אך כפי הנראה, כדי להשרות על התלמידות המאד הבות בו מצב רוח מתאים לכל שנת הלימודים. שיעור זה נמשך חמש דקות בדיוק, מהן ארבע דקות וחמשים ותשע שניות מיותרות, כי לורטה יאנג מתאהבת בו בשניה הראשונה. היא יושבת בין התלמידים בכיתה, כי למרות היותה אם (בתה לומדת באותה מכללה ממש) נרשמה לשיעוריו של הפרופסור סור בגלל סיבות, שהמחזור הנוכחי בניר אינו מרשה, למולם של הקוראים, לפרט. משחק האהבה המתפתח, לאחר שוואן ג'ונסון מדקלם סונטה לאור הירח, סוחף אחריו במערבולת פושרת את בטי לין, הבת, את רוזי וואלי, עורך דין יבש, ופרצופים שונים אחרים. כל אלה נטרפים ביד הגורל ומחברי הסרט כמו קלפים, כלומר ללא אבחנה, ללא הגיון. לבסוף, כל פה מוצא את עצמו צמוד בנשיקה לפה אחר, פרט לרוזי וואלי, שנמלט מכל העסק ברכבת מהירה. בר מזל!

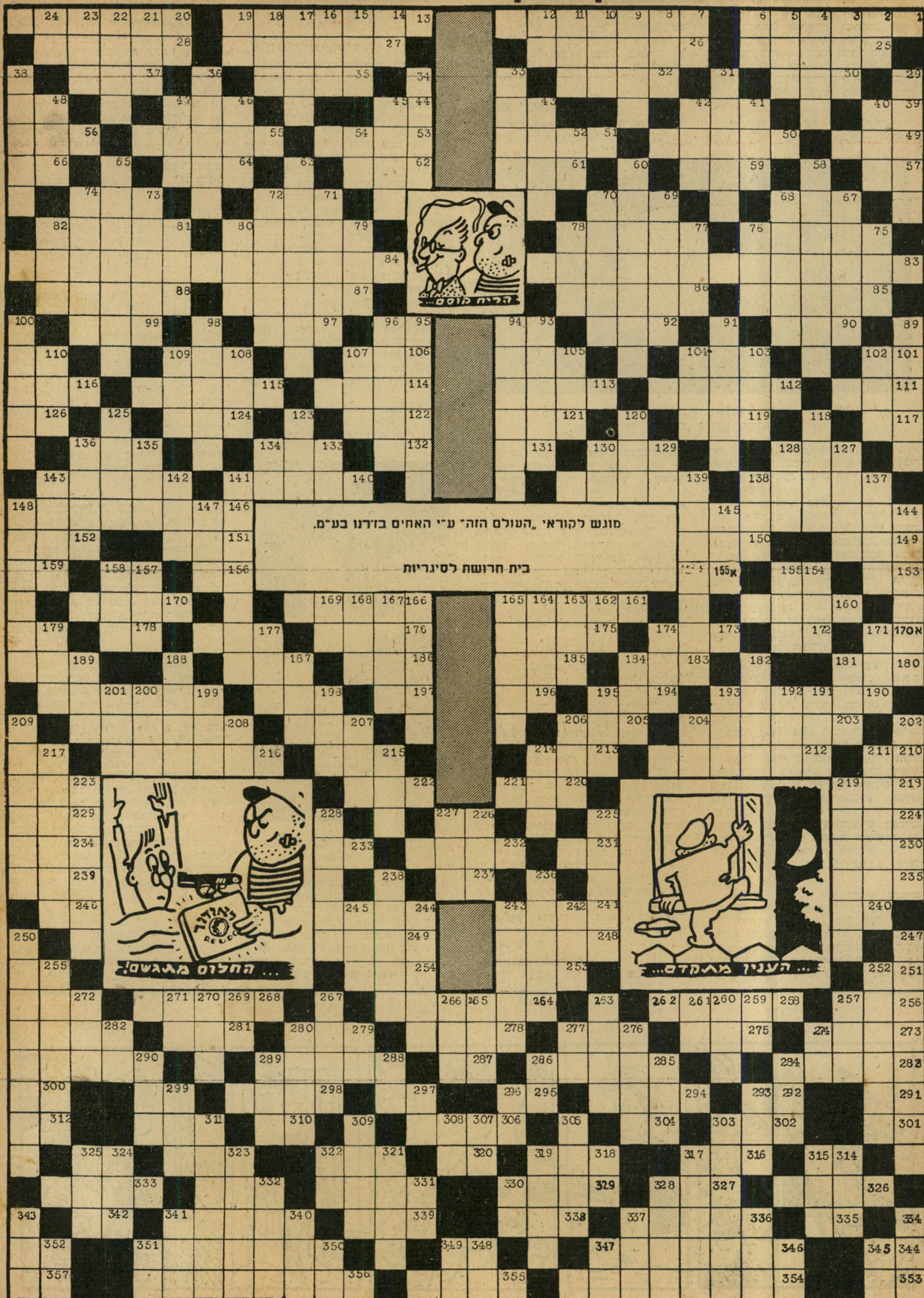
אהבה ואכזבה

יוסף ואהבה, סופר מצרי שהתאכזב ב-

מנסה להיות מודרנית

תשבץ עונק מס' 60 (באורים בעמוד 10)

מונש לקוראי, העולם הזה ע"י האחים בורנו בע"מ.

בית חרושת לסיגריות

